Inhoudsopgave

Voorwoord

De Algemene Rekenkamer Aruba (ARA) heeft hierbij de eer haar jaarverslag 1994 aan de Voorzitter van de Staten aan te bieden.

Vanwege personeelsgebrek ten tijde van de voorbereiding werd in dit jaarverslag slechts aandacht besteed aan enkele door de Centrale Accountantsdienst uitgebrachte rapporten naar aanleiding van verrichte onderzoeken en aan een beperkt aantal andere onderwerpen.

Ook in 1994 heeft de ARA bij diverse gelegenheden gepleit voor een versterking van haar positie als onafhankelijk controle-orgaan. Naast de benoeming van plaatsvervangende leden van het College, hetgeen in 1993 zijn beslag heeft gekregen, zou de ARA willen beschikken over haar budget en een eigen personeelsbeleid willen voeren, teneinde slagvaardiger te kunnen optreden.
In dit kader is de ARA voornemens met een voorstel tot wijziging van de Landsverordening Algemene Rekenkamer (PB 1956 no 35, zoals gewijzigd) te komen, waarin de onafhankelijke positie van de ARA beter zal zijn gewaarborgd.
Onder paragraaf 1.2 zal aan de personeelsproblematiek aandacht worden besteed.

In 1994 heeft de ARA geen andere rapporten dan het jaarverslag 1993 kunnen uitbrengen. Een samenvatting van de door de ARA in 1994 verrichte werkzaamheden wordt in paragraaf 1.5 gegeven.

Het concept-jaarverslag 1994 is op 5 juni 1995 ter becommentariëring aangeboden aan de Ministers met het verzoek hun commentaar uiterlijk 4 augustus 1995 aan de ARA te doen toekomen. Bij brief d.d. 9 augustus berichtte de ARA de ministerraad dat alleen de reacties, ontvangen vóór 15 augustus 1995 nog zouden worden verwerkt in dit jaarverslag.

Aruba, 30 augustus 1995

ALGEMENE REKENKAMER ARUBA.

Mr. H.O. Toppenberg,
Voorzitter.

Drs. E.M. de Cuba, R.A.,
Secretaris.

1. Algemeen

1.1 COLLEGE

Het College, dat tot 8 november 1993 bestond uit drie leden waaronder de voorzitter, werd per die datum met twee plv. leden (Mr. H.O. Toppenberg en R.F.R. Harms) aangevuld.
Om uiteenlopende redenen traden de leden van het College af in de loop van 1994. Per 31 mei 1994 trad de heer P.A. Croes -op eigen verzoek- als lid van het College af. De voorzitter van het College, de heer H.Th. Lopez, vroeg zijn ontslag aan met ingang van 1 september 1994. Ook de heer N.E. Henriquez trad op eigen verzoek af als lid van het College in september 1994.

Per 5 januari 1995 werden drie nieuwe leden en één nieuw plv. lid van het College benoemd.

Afb. 1: Het College nà de benoeming van 5 januari 1995. Van links naar rechts het lid R.F.R. Harms, de voorzitter Mr. H.O. Toppenberg, het lid C.B. Boekhoudt B.Sc. en het plv. lid J.B. Thijsen

De samenstelling van de leden was per die datum dan ook als volgt:
- Mr. H.O. Toppenberg, voorzitter;
- R.F.R. Harms, lid;
- C.B. Boekhoudt, B.Sc., lid;
- J.B. Thijzen, plv. lid en;
- Vacature, plv lid.

De remuneratie van de leden werd met ingang van 1 oktober 1994 gelijk getrokken aan die van de leden van de Raad van Advies.
De regering stelde in haar vergadering d.d. 4 november 1994 de remuneratie van de plv. leden vast op Afl. 1.200,00 per jaar conform het voorstel van de ARA d.d. 23 januari 1992. In haar vergadering d.d. 31 maart 1995 kwam de regering op dit besluit terug door de remuneratie van plv. leden vast te stellen op Afl. 3.000,00 per jaar.
Het landsbesluit, houdende algemene maatregelen (LB ham), van 28 januari 1988 ter uitvoering van artikel 8, eerste lid, van de Landsverordening Algemene Rekenkamer Aruba, in het vervolg kortheidshalve aangeduid met LARA, (PB 1956 no 35, zoals gewijzigd) diende eind 1994 nog aangepast te worden.
De ARA dringt aan met spoed de aanpassingen in dit LB ham aan te brengen.

Het voorstel van de ARA tot wijziging van artikel 8 lid 1 van de LARA (PB 1956 no 35, zoals gewijzigd) leidde in 1994 nog niet tot het gewenste resultaat.
In artikel 8 lid 1 van de LARA wordt het presentiegeld (Afl. 15,00) voor elke door de plv. leden als zodanig bijgewoonde vergadering geregeld.
In zijn vergadering d.d. 4 november 1994 besloot de ministerraad het presentiegeld op dit niveau te handhaven. Naderhand stelde de ministerraad in zijn vergadering d.d. 31 maart 1995 -vooruitlopend op de wijziging van de LARA- ook dit presentiegeld (nader vastgesteld op Afl. 50,00 per als zodanig bijgewoonde vergadering) bij.

1.2 PERSONEEL

Op 31 december 1994 waren er vier personen bij de ARA werkzaam in de volgende functies:

1 secretaris;
1 controleleider (vacature);
3 controlemedewerkers (vacatures);
1 controlemedewerkster (commies) met studie-opdracht in het buitenland;
1 secretaresse (hoofdklerk) en;
1 schoonmaakster.

Nadat het de ARA niet gelukt was in 1993 een lokale kracht aan te trekken voor de functie van controleleider verzocht de ARA -mede gezien in het licht van de versterkte rol welke bij de Toekomstconferentie aan de Algemene Rekenkamer werd toebedacht- bij brief d.d. 18 juni 1993 de Minister van Algemene Zaken technische bijstand ten behoeve van de ARA aan te vragen in de vorm van één controleleider-registeraccountant en één met de accountancy-studie vergevorderde controlemedewerker. In de ministerraadvergadering d.d. 11 augustus 1993 werd besloten om technische bijstand voor de ARA aan te vragen. Volgens ingewonnen informatie bij de Vertegenwoordiger van Nederland op Aruba (VNOA) werd het verzoek van de ARA bij brief d.d. 30 november 1993 aan het Kabinet van Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken (KABNAA) ter behandeling doorgezonden.
Mede in verband met het vertrek van één controlemedewerker en een aankomend controlemedewerkster diende de ARA in april 1994 een aanvullend verzoek in voor technische bijstand in de vorm van een controlemedewerker. Ook op dit verzoek reageerde de regering positief door technische bijstand aan te vragen. Deze positieve reacties konden echter niet verhinderen dat de ARA sinds augustus 1994 alleen over een secretaris beschikte, hetgeen voor het functioneren van de ARA als controle-orgaan repercussies had. Met deze formatie kon de ARA zich niet op een behoorlijke wijze van haar taak als onafhankelijk controleorgaan kwijten en moest zij zich beperken tot het afhandelen van de meest spoedeisende zaken.
Bij brief d.d. 15 februari 1994 legde de ARA de regering het personeelsprobleem voor en kondigde daarbij reeds aan alle geplande controlewerkzaamheden te zullen moeten staken indien niet vóór 1 juni 1994 minimaal twee personeelsleden ten behoeve van de ARA zouden worden be-

noemd. Aan deze voorwaarde kon niet worden voldaan met alle gevolgen vandien voor de in 1994 te verrichten werkzaamheden.
In de met de Staten gehouden vergadering d.d. 23 februari 1994 werd deze situatie ook onder de aandacht gebracht.
De VNOA bevestigde eind 1994 de uitzending van drie technische bijstanders en wel de eerste per 1 februari 1995, de tweede per 1 maart 1995 en de derde per 1 september 1995. Ten tijde van het schrijven van dit jaarverslag waren de eerste twee technische bijstanders (1 registeraccountant en 1 controlemedewerker op HEAO-niveau) bij de ARA werkzaam, terwijl in de loop van 1995 ook drie lokale controlemedewerkers werden aangetrokken.

De personeelsbezetting van de ARA was sedert haar instelling steeds gebaseerd op het uitgangspunt dat de ARA ter voorkoming van doublures in de controle zoveel mogelijk gebruik zal maken van de controleresultaten van de controlerende instanties met name de Centrale Accountantsdienst (CAD)- maar ook de overige accountantskantoren, die een controle-opdracht door of namens het Land Aruba hadden gekregen.
In 1993 begon de ARA met de inventarisatie van alle controle-subjecten, waarbij vooral de gesubsidieerde instellingen problemen opleverden. Deze inventarisatie werd voorzover mogelijk in 1994 afgerond. Gezien de achterstanden in het opmaken c.q. de controle van de jaarrekeningen van de Algemene Dienst van het Land Aruba was toetsing van de volledigheid van de geïnventariseerde instellingen niet mogelijk.
Op basis van dit controle-subjectenbestand zal de ARA een voorlopig werkplan gaan opstellen, dat als basis kan dienen voor een voorlopig formatieplaatsenplan.
Zodra dit voorlopig formatieplaatsenplan gereed is zal dit aan de regering worden aangeboden.

1.3 TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

Ingevolge artikel IV.5 van de Staatsregeling van Aruba is de ARA belast met het onderzoek naar de doelmatigheid en rechtmatigheid van de ontvangsten en de uitgaven van het Land.
In de Landsverordening van de 6de april 1956 tot instelling van een onafhankelijk controle-orgaan (PB 1956 no 35, zoals gewijzigd), welke

ook van toepassing werd verklaard voor de ARA, zijn de taken en bevoegdheden van de Algemene Rekenkamer nader gespecificeerd.

De ARA is op grond van artikel 31 leden 1 tot en met 3 van de LARA (PB 1956 no 35, zoals gewijzigd) ook bevoegd om -naast de door haar in te stellen rechtmatigheids- en doelmatigheidsonderzoeken bij het Land- controle te verrichten bij instellingen, verenigingen, corporaties, naamloze vennootschappen, stichtingen of andere lichamen, in het genot van subsidie ten laste van het Land of het beheer voerend over gelden en goederen, vanwege het Land verstrekt.

1.4 WERKWIJZE ARA

Zoals eerder gesteld, kan de ARA op grond van artikel 24 lid 3 van de LARA (PB 1956 no 35, zoals gewijzigd) bij de uitvoering van de aan haar opgedragen controletaak gebruik maken van de resultaten der controlerende instanties. Zij zal zich wel door eigen waarneming hebben te overtuigen dat de controlerende instanties voldoende aandacht hebben besteed aan de in artikel 24 leden 1 en 2 (van de LARA: PB 1956 no 35, zoals gewijzigd) gestelde eisen.
Teneinde dit te kunnen beoordelen heeft de ARA krachtens artikel 24 lid 4 van vorengenoemde landsverordening de bevoegdheid de werkschema's van de controlerende instanties op te vragen die deze op eerste aanvraag ter beschikking van de ARA moeten stellen.
Ter voorkoming van kostbare doublures maakt de ARA in de praktijk zoveel mogelijk gebruik van de controleresultaten van de controlerende instanties.

1.5 VERRICHTE WERKZAAMHEDEN IN KORT BESTEK

In 1994 werd alleen het jaarverslag 1993 door de ARA uitgebracht.
Over de overige lopende onderzoeken kan als volgt worden gerapporteerd:

Het nader onderzoek dat de ARA omtrent Tele Aruba N.V. wenste in te stellen kreeg pas in 1995 zijn beslag. Over dit onderzoek zal de ARA omstreeks oktober 1995 rapporteren.

De onderzoeken inzake de uitgaven 1990 en 1991 ten laste van de meerjarenplanfondsen Aruba konden bij gebrek aan personeel niet worden voortgezet. Verwacht wordt dat de ARA hieromtrent in november 1995 rapport zal uitbrengen. De Minister van Financiën bood bij brief d.d. 3 maart 1994 ook het controlerapport inzake de uitgaven 1992 ten laste van de meerjarenplanfondsen aan de ARA ter controle aan.
De ARA berichtte de Minister bij brief nr. 94.061 d.d. 29 maart 1994 dat zij bereid was het verzoek in te willigen doch niet over personeel beschikte om de onderhavige controle te verrichten. Voorts deelde de ARA de Minister overigens mede dat zij de mening was toegedaan dat de ARA, op grond van het op 13 maart 1992 ondertekende protocol inzake Procedureregels betreffende projecten en programma's in het kader van ontwikkelingssamenwerking tussen Nederland en Aruba, met ingang van 1992 niet meer verplicht was deze uitgaven te controleren. De Minister weersprak deze mening niet.

Wegens het ontbreken van controlemedewerkers werd het in 1993 gestarte onderzoek naar de rechtmatigheid en doelmatigheid van de dienstreizen 1986 tot en met 1992 niet afgerond.
Dit gold eveneens voor het in 1993 aangevangen rechtmatigheids- c.q. doelmatigheidsonderzoek naar de uitgaven inzake studie-opdrachten c.q. -beurzen/-leningen.

Gezien de ontwikkeling van de geneeskundige uitgaven trof de ARA voorbereidingen teneinde een rechtmatigheids- en doelmatigheidsonderzoek te doen instellen bij het Dr. Horacio E. Oduber Hospitaal. Op een verzoek van de Staten aan de regering om een onderzoek te doen instellen -onder auspiciën van de ARA- bij de Stichting Ziekenverpleging Aruba nam de regering een positief besluit op 5 mei 1994. Ten tijde van het uitbrengen van dit jaarverslag was het niet duidelijk of dit onderzoek nog doorgang zou vinden. Op dit onderzoek zal onder paragraaf 11.1 worden teruggekomen.

In het kader van het inhalen van de achterstanden in de opstelling en controle van de jaarrekeningen werd de ARA in 1994 betrokken bij de beoordeling van de opzet van de jaarrekening 1990 e.v. jaren c.q.

waarderingsgrondslagen van de in deze jaarrekeningen voorkomende posten.

Tenslotte heeft de ARA in 1994 het Reglement van Orde, geldend voor de Algemene Rekenkamer Aruba, herzien. Het gewijzigde Reglement van Orde is bij brief nr. 94.091 d.d. 28 april 1994 ter openbaarmaking aangeboden aan de Minister van Algemene Zaken. De publicatie hiervan vond nog niet plaats.

Vanwege haar krappe personeelsbezetting slaagde de ARA in 1994 er niet in de volgende werkzaamheden te verrichten c.q. te voltooien:

- het instellen van nadere onderzoeken naar aanleiding van de ontvangen CAD-rapporten;
- het nader onderzoeken van de personeelsuitgaven;
- het nader onderzoeken van de gesubsidieerde instellingen;
- het terugbrengen van de achterstanden in de controle van de jaarrekeningen van de Algemene Dienst en landsbedrijven.

1.6 REACTIE VAN DE MINISTER VAN ALGEMENE ZAKEN

Ten aanzien van het Reglement van Orde van de ARA verzocht de Minister wederom een copie hiervan naar hem te verzenden ter openbaarmaking; kennelijk zijn de destijds aangeboden stukken in het ongerede geraakt.

Omtrent het onderzoek bij de Stichting Ziekenhuisverpleging Aruba berichtte de Minister dat onlangs het besluit is genomen de Centrale Accountantsdienst te belasten met de uitbesteding van deze opdracht.

2. Achterstanden jaarrekeningen

2.1 ALGEMEEN

Op grond van artikel 42 van de Comptabiliteitsverordening 1989 (AB 1989 no 72) dient de Minister van Financiën jaarlijks vóór 1 juni de jaarrekening over het afgelopen dienstjaar ter controle naar de ARA toe te zenden. De ARA is krachtens artikel 44 van de Comptabliteits-verordening 1989 verplicht over haar bevindingen met betrekking tot deze ingediende jaarrekening te rapporteren binnen 12 weken na de aanbieding ter controle.
In het opstellen en de controle van de jaarrekeningen ontstonden, zoals reeds in alle jaarverslagen van de ARA is gesignaleerd, grote achterstanden.

In 1994 werd in de vaststelling van de door de Algemene Rekenkamer Nederlandse Antillen (ARNA) gecontroleerde en aan het Bestuurscollege aangeboden rekeningen van de Algemene Dienst en bedrijven geen vooruitgang geboekt.
De door de ARNA gecontroleerde en aangeboden rekeningen waren als volgt:

Overzicht 2-1: Gecontroleerde doch nog niet vastgestelde rekeningen

Jaar	Dienst	Dienstjaar
1969	Alle diensten	1961
1983	Algemene Dienst	1962 t/m 1969
1984	Algemene Dienst	1970 t/m 1972
	D.O.W.	1962 t/m 1972
	Telefoondienst	1962 t/m 1972
	A.B.O.	1962 t/m 1971
	W.E.B.	1962 en 1963

De ARA kan niet anders dan nogmaals aandringen op een spoedige vast-stelling van deze gecontroleerde rekeningen.

Ten aanzien van de jaarrekeningen van het Eilandgebied Aruba over de dienstjaren 1972 tot en met 1985 die wel werden opgemaakt doch nimmer aan controle werden onderworpen kwam -gezien de relevantie van deze jaarrekeningen en de onvindbaarheid van veel van de hieraan ten grond-slag liggende documenten- de vraag op, op welke wijze deze rekeningen op een voor alle partijen aanvaardbare wijze kunnen worden afgedaan.

De ARA stelde de Staten bij brief nr. 94.060 d.d. 29 maart 1994 voor deze -al dan niet gecontroleerde- rekeningen conform vast te stellen. Op dit voorstel werd nog niet gereageerd.
De rekening van de Algemene Dienst over het dienstjaar 1986 wikkelde de ARA af bij brief no 6b-88 d.d. 9 mei 1988, waarin zij -met redenen omkleed- verklaarde deze rekening niet goed te keuren. Naar de ARA begreep nam de regering daarna het besluit de geconstateerde tekortkomingen niet in deze rekening zelf doch in de rekening 1987 te corrigeren.

2.2 ALGEMENE DIENST

Zoals in voorgaande jaarverslagen van de ARA werd gesignaleerd ontstond in de opstelling en controle van de jaarrekeningen een grote achterstand. Deze achterstand werd voor wat betreft de controle door de Centrale Accountantsdienst (CAD) in 1994 teruggebracht door de gereedkoming van de CAD-rapporten d.d. 2 maart 1994 en 22 december 1994 inzake de globale beoordelingen van respectievelijk jaarrekening 1988 en 1989.
De Minister van Financiën bood bij brief nr. 779 Geh d.d. 12 april 1994 resp. brief nr. S/494 d.d. 22 maart 1995 ook de jaarrekening 1988 resp. 1989 ter controle aan aan de ARA.

De jaarrekening 1987 werd in oktober 1993 door de Minister van Financiën ter controle aangeboden aan de ARA. Daar de CAD deze rekening beoordeelde in plaats van deze te controleren, ontstond voor de ARA een probleem. Immers, de ARA is krachtens artikel 24 van de LARA (PB 1956 no 35, zoals gewijzigd) wel gehouden om de jaarrekeningen van het Land te controleren, maar beschikte noch over menskracht om de controle van de jaarrekening 1987 zelf ter hand te nemen noch over middelen om zulks uit te besteden.
Vooruitlopend op de aanbieding van de jaarrekening 1987 door de Minister van Financiën kaartte de ARA bij brief d.d. 30 november 1992 dit probleem aan bij de Staten. Naar aanleiding van deze brief nodigden de Staten de ARA uit voor een hoorzitting; deze vond plaats op 23 september 1993. Hierna gaf de Minister van Financiën nadere toelichting op de post opschoningsrekening in de jaarrekening 1987 van per saldo

Afl. 87.728.003,53. Deze toelichting was onderwerp van gesprek in de Statenvergadering d.d. 14 april 1994, waarvoor zowel de Minister van Financiën, CAD en de Directie Financiën als de ARA waren uitgenodigd. Nadien voerde de ARA diverse besprekingen omtrent de controle van de jaarrekeningen met de Minister van Financiën, in tegenwoordigheid van de CAD en de Directie Financiën. Uiteindelijk resulteerden deze besprekingen in werkafspraken omtrent het inhalen van de achterstanden in het opstellen en de controle van de jaarrekeningen waarover zal worden uitgeweid in paragraaf 2.5.

2.3 LANDSBEDRIJVEN

De ARA beschikte over de volgende jaarrekeningen van de landsbedrijven, die -met uitzondering van de rekening inzake de meerjarenplanprojecten- samen met de desbetreffende jaarrekeningen van de Algemene Dienst gecontroleerd zullen worden:

- Landsbedrijf Ontwikkelingsprojecten (LOP). De ARA ontving in 1994 het rapport inzake de controle van de uitgaven over 1992 ten laste van de meerjarenplanfondsen Aruba. In januari 1995 werd ook het rapport inzake de controle van de uitgaven 1993 van overheidsprojecten ter controle aangeboden.
  Conform de oude procedureregels meerjarenplanprojecten (PB 1981 no 156) trad de ARA als extern controleur op. Op de met ingang van 1 april 1992 van kracht geworden procedureregels, waarin de ARA niet meer als extern controleur werd aangewezen, wordt onder paragraaf 14.1 teruggekomen.
- Dienst Openbare Werken (DOW). De rekening 1991 werd pas in januari 1995 ontvangen.
- Luchthavendienst (LHD). Ontvangen werden in 1994 de jaarrekeningen 1991 tot en met 1992. De halverwege 1994 geplande privatisering van L.H.D. ging niet door. Naar verwachting zal deze privatisering in augustus 1995 zijn beslag krijgen.

2.4 BIJZONDERE RECHTSPERSONEN

Artikel 38 van de Comptabiliteitsverordening 1989 bepaalt dat de bij landsverordening ingestelde rechtspersoonlijkheid bezittende bedrijven

en instellingen gehouden zijn om jaarlijks binnen drie maanden na afsluiting van het boekjaar, hun jaarrekening aan te bieden aan de Minister van Financiën. Op grond van artikel 24 van de LARA (PB 1956 no 35, zoals gewijzigd) is de ARA belast met de controle van deze jaarrekeningen. De door de ARA in 1994 ontvangen (definitieve) jaarrekeningen zijn als volgt:

- SETAR : geen;
- Volkskredietbank van Aruba : jaarrekening 1993;
- Postspaarbank : geen;
- Sociale Verzekeringsbank : jaarrekening 1992;
- Algemeen Pensioenfonds van Aruba : geen.

Afb. 2: Kantoorgebouw Sociale Verzekeringsbank

2.5 PROJECT INHAAL ACHTERSTANDEN JAARREKENINGEN

Naar aanleiding van de gerezen problemen bij de controle van de in 1992 gereed gekomen jaarrekening 1987 werden de Minister van Financiën (met de Centrale Accountantsdienst en de Directie Financiën) en de ARA

uitgenodigd voor een vergadering (14 april 1994) met de Centrale Commissie Financiën van de Staten teneinde het een en ander te verduidelijken. Daarna volgden op ministerieel en ambtelijk niveau diverse besprekingen waarbij werd gezocht naar een oplossing voor het probleem van het inhalen van de achterstanden in het opmaken c.q. de controle van de jaarrekeningen van het Land in het algemeen en de gerezen problemen bij de controle van jaarrekening 1987 in het bijzonder.

Naar analogie van de in de jaren 1985-1993 in Nederland gevolgde werkwijze bij de "operatie verbetering comptabel bestel" werd op Aruba een soortgelijk proces opgestart. Deze operatie is erop gericht om de achterstanden in het opmaken c.q. de controle van de jaarrekeningen 1987 tot en met 1995 weg te werken en tegelijkertijd het financieel beheer te verbeteren.
In het kader hiervan heeft de ARA zich bij brief nr. 94.260 d.d. 29 december 1994 verbonden de inhaalslag in de controle van de jaarrekeningen 1987-1995 eind september 1996 te voltooien indien aan drie voorwaarden zou worden voldaan, t.w.:
- uitbreiding van de personele bezetting van de ARA naast de reeds bestaande vacatures en toegezegde technische bijstanders met twee controlemedewerkers;
- de beschikking over alle informatie omtrent de geïnventariseerde knelpunten, voorstellen tot verbetering c.q. oplossing, werkaanpak en tijdpad betreffende zowel het inhalen van de achterstanden in het opmaken c.q. de controle van de jaarrekeningen alsmede de financiële reorganisatie van het gehele overheidsapparaat;
- volledige informatie omtrent alle zaken aangaande deze operatie inclusief de voortgang in de geplande verbeteringen.

De ARA kreeg volledige medewerking bij de uitbreiding van het personeel, maar moest constateren dat hoewel de ministerraad had besloten dat de ARA de beschikking zou krijgen over alle gevraagde informatie, de uitvoering van dit besluit veel te wensen overliet.
De ARA werd niet ingelicht over de opgetreden achterstanden in het opmaken van de jaarrekeningen. Evenmin ontving de ARA voortgangsrapportages met betrekking tot het opgestarte reorganisatieproces van het financieel beheer ter Directie Financiën.

Teneinde de jaarrekeningen versneld af te wikkelen is afgesproken dat de jaarrekeningen 1987-1995 niet gecontroleerd doch alleen beoordeeld worden door de CAD en de ARA.
De oorspronkelijke planning van het inhalen van de achterstanden in het opstellen en de controle moest inmiddels worden bijgesteld als gevolg van het optreden van factoren die niet voorzien waren. Bij de aanpassing van de planning is vooralsnog vastgehouden aan de streefdatum van 30 september 1996, waarop de achterstalllige jaarrekeningen 1987-1995 gereed moeten zijn teneinde deze aan de Staten aan te bieden ter vaststelling.
De geplande opleverings- c.q. gereedkomingsdata van de jaarrekeningen c.q. beoordelingsrapporten zien er als volgt uit:

Overzicht 2.5-1: Planning inhaal achterstanden jaarrekeningen 1987-1995

Jaarrekening	Directie Financiën	CAD	ARA
1987			31-12-1995
1988			31-12-1995
1989			31-12-1995
1990	17-05-1995	30-09-1995	31-01-1996
1991	15-06-1995	31-12-1995	31-03-1996
1992	15-07-1995	31-01-1996	30-04-1996
1993	15-08-1995	31-03-1996	30-06-1996
1994	30-09-1995	30-04-1996	31-07-1996
1995	01-04-1996	30-06-1996	30-09-1996

Volledigheidshalve zij vermeld dat de haalbaarheid van deze planning in grote mate afhangt van de tijdige beschikbaarheid van personeel voor de vacante functies bij de CAD en ARA en de oplevering van de jaarrekeningen van de ene dienst aan de andere.

2.6 REACTIE VAN DE MINISTER VAN ALGEMENE ZAKEN

Met betrekking tot de jaarrekeningen van de bijzondere rechtspersonen berichtte de Minister de ARA dat de desbetreffende rechtspersonen reeds zijn opgedragen hun jaarrekeningen bij de ARA in te dienen.

De overige opmerkingen van de Minister werden alsnog verwerkt onder de desbetreffende paragrafen.

3. Comptabiliteitsverordening

Met ingang van 1 januari 1990 trad de Landsverordening van 28 december 1989 houdende regelen met betrekking tot de wijze van beheer en verantwoording van 's Lands gelden (Comptabiliteitsverordening 1989) in werking. Deze verving met eerbiedigende werking de oude Comptabiliteitsverordening (PB 1953 no 1, zoals gewijzigd) en hanteert in tegenstelling tot de oude comptabiliteitsverordening een definitie van kosten en middelen op transactie-basis.

Ingevolge de Comptabiliteitsverordening 1989 zullen nadere uitvoeringsregels worden gegeven bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen c.q. landsbesluit met betrekking tot:

<u>Comptabiliteitsverordening 1989</u>

Artikel	Onderwerp
2 lid 3	Vaststelling financieel-economische classificatie;
12 lid 2	Beheer over andere kassen en geldswaardige papieren onder verantwoordelijkheid van een andere minister;
17 lid 2	Personeelsvoorschotten;
17 lid 3	Aanvrage en uitbetaling van subsidies;
24 lid 2 en lid 3	Openbare verkopingen van aan het Land toebehorende roerende zaken;
25 lid 4	Aanbestedingen en de wijziging, schorsing en staking van werken;
43	Model jaarrekening;
46	Nadere regels in het belang van een goede uitvoering van de Comptabiliteitsverordening 1989.

De "Beheersverordening Landsbedrijven", die reeds in 1990 in concept aan de ministerraad werd aangeboden, werd tot nog toe niet afgekondigd.
Het concept-landsbesluit houdende algemene maatregelen (LB ham) inzake personeelsvoorschotten werd in 1993 aangeboden aan de Minister van Financiën, die dit concept-LB ham inmiddels voor enige aanpassingen

terugstuurde naar de voorzitter van de Comptabiliteitscommissie. Een aangepaste versie van dit concept-LB ham werd in 1994 niet aangeboden. De commissie tot wijziging van de Comptabiliteitsverordening en het Comptabiliteitsbesluit, ingesteld bij Ministeriële Beschikking van 20 oktober 1987 (Fin/15826), rondde voorts in 1994 het concept-landsbesluit, houdende algemene maatregelen ter uitvoering van artikel 25 lid 4 van de Comptabiliteitsverordening 1989 (Landsbesluit Aanbestedingen) af voor wat betreft de openbare aanbestedingen.
Aan de financieel-economische classificatie werd in 1994 in werkgroepverband geen aandacht besteed tengevolge van de reorganisatieperikelen ter Directie Financiën.
Ook werd een aanvang gemaakt met de voorbereiding van het ontwerp-landsbesluit ter uitvoering van artikel 12 lid 2 resp. artikel 24 leden 2 en 3. Laatstgenoemd ontwerp verkeerde in een vergevorderd stadium.

De Minister van Financiën stelt ingevolge de Comptabiliteitsverordening 1989 voorts regels op met betrekking tot:
- de inrichting van de administratie en de wijze waarop deze wordt bijgehouden (artikel 10 Comptabiliteitsverordening 1989) en;
- verrekeningen tussen landsdiensten.

De ministeriële regeling inzake de administratie werd in 1991 afgekondigd (AB 1991 no 115), terwijl de regels inzake verrekeningen tussen landsdiensten bij circulaire aan de diensthoofden kenbaar werden gemaakt.

4. Rapportages van de Centrale Accountantsdienst

4.1 KASOPNAMES

Van de Centrale Accountantsdienst (CAD) ontving de ARA in 1994 de volgende rapporten met betrekking tot de verantwoording van de kas, leges en retributies:

Overzicht 4.1-1: In 1994 ontvangen CAD rapporten inzake verantwoording kas, leges en retributies

Datum	Nr.	Omschrijving
11-01-1994	CAD-993	Controle verantwoording inkomsten met betrekking tot legeszegels en retributies bij het Bureau Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister;
16-05-1994	CAD-94.011	Controle opbrengst motorrijtuigbelasting en nummerplaten 1993;
07-06-1994	CAD-94.007	Controle opbrengsten van retributies bij de Centrale Dienst Brandweer over de periode 1990 tot en met 1993;
04-07-1994	CAD-94.009	Controle inzake in 1991, 1992 en 1993 opgelegde en geïnde transactie- en boetegelden;
18-10-1994	CAD-94.019	Verantwoording legesgelden bij Centraal Bureau Juridische en Algemene Zaken
03-11-1994	A-94.245	Kastekort hoofdkas postkantoor te San Nicolas.

Waar er sprake was van belangrijke kasverschillen en/of tekortkomingen zal; tenzij door de ARA nog nader onderzoek moet worden ingesteld, in de volgende hoofdstukken op deze controlerapporten worden teruggekomen.

4.2 OVERIGE ONDERZOEKEN

Naast de rapportages inzake de controle van de kas, leges en retributies ontving de ARA de volgende door de CAD uitgebrachte rapporten in 1994:

Overzicht 4.2-1: In 1994 uitgebrachte CAD-rapporten inzake overige onderzoeken.

Datum	Nr.	Omschrijving
03-01-1994	CAD-94.002	Controle van de subidiëring van de Stichting Sint Martinus over 1988 t/m 1992;
10-02-1994	CAD-994	Controle Directie Sociale Zaken 1990/1991/1992 met betrekking tot de vrije geneeskundige behandeling en kosteloze rechtskundige bijstand;
15-02-1994	A-94.045	Controle subsidiëring van de Stichting Aruba Palm Beach Golf & Country Club Development;
02-03-1994	CAD-94.001	Controle rekening 1988 van het Land;
25-03-1994	CAD-94.002	Jaarrekeningcontrole 1991 en 1992 Universiteit van Aruba;
29-04-1994	CAD-94.004	Controle jaarrekeningen 1982 en 1983 van de Stichting Cas pa Hubentud;
03-05-1994	CAD-94.003	Beoordeling financieel verslag 1992 Commissie Latijns-Amerikaanse Little League Baseball kampioenschappen i.v.m. subsidiëring door het Land;
06-05-1994	CAD-94.005	Calypso & Roadmarch contest 1994;
09-05-1994	CAD-94.006	Controle van de subsidiëring van de Stichting de Geestelijk Gehandicapte over de periode 1985 t/m 1988;
27-05-1994	CAD-94.020	Controle jaarrekeningen 1990 en 1991 van de Stichting Middelbaar Onderwijs Aruba;
09-06-1994	CAD-94.008	Beoordeling financieel verslag 1992 Fundacion Apades i.v.m. subsidiëring door het Land;
15-07-1994	CAD-94.012	Controle bijstandsuitkeringen over de maand december 1992;
25-07-1994	CAD-94.010	Schadestaat "zaak Felix";
22-08-1994	CAD-94.016	Verantwoording gelden bij het Korrektie Instituut Aruba over 1990 tot en met 1993;
29-08-1994	CAD-94.014	Onderzoek besteding van de toeslag Kinderzegels 1992 door de "Asociacion Trabou di Hubentud na Aruba";
01-09-1994	CAD-94.015	Onregelmatigheden Postspaarbank Aruba;
29-09-1994	CAD-94.017	Rapport naar aanleiding van dienstreis naar Nederland;
28-10-1994	CAD-94.018	Salarissubsidie-onderzoek m.b.t. CEDE Aruba over de boekjaren 1990 t/m 1993;
22-12-1994	CAD-94.022	Controle van de rekening 1989 van het Land.

De ARA zal in de volgende hoofdstukken slechts aan een aantal van deze rapporten aandacht kunnen schenken. De voor nader onderzoek in aanmerking komende CAD-rapporten zullen, voorzover dit onderzoek nog niet is ingesteld, in een volgend jaarverslag worden behandeld.

5. Financieel Beheer

5.1 ALGEMEEN

In dit hoofdstuk wilde de ARA een drietal onderwerpen aanstippen, verband houdende met het financieel beheer, nl.:

a) het principe-besluit van de ministerraad inzake artikel 30 van de Landsverordening Algemene Rekenkamer (LARA: PB 1956, no 35, zoals gewijzigd);

b) instelling van ministeries;

c) Aruba Palm Beach Golf & Country Club Development Stichting.

5.2 PRINCIPE-BESLUIT INZAKE ARTIKEL 30 LARA

In zijn vergadering van 4 november 1994 nam de ministerraad het besluit erop toe te zien dat wordt voldaan aan de bepalingen van artikel 30 leden 1 en 2 van de Landsverordening Algemene Rekenkamer Aruba (PB 1956 no 35, zoals gewijzigd), die als volgt luiden:

> *1 Aan de Algemene Rekenkamer wordt een exemplaar gezonden van de landsverordeningen tot vaststelling van en wijziging van de begroting en de begrotingen der fondsen en takken van dienst van het land, alsmede afschrift van alle be-sluiten en beschikkingen het begrotingsbeheer betreffende, van alle overeenkomsten, besluiten, beschikkingen en rechterlijke uitspraken, welke ontvangsten of uitgaven tengevolge hebben, dan wel daarop of op het geldelijk of materieel beheer betrekking hebben of van invloed zijn.*
>
> *2 Zij ontvangt desverlangd afschrift van andere bescheiden, waarvan zij dit in verband met de uitvoering van de haar opgedragen taak wenselijk of nodig oordeelt.*

De ARA was bijzonder verheugd over dit genomen besluit nadat de ARA zich bij brief nr. 93198 d.d. 25 november 1993 had beklaagd dat zij niet alle, op grond van artikel 30 LARA, aan haar toekomende documenten ontving.

Helaas moest de ARA wel constateren dat de uitvoering van dit genomen besluit, voor wat betreft de volledigheid en tijdigheid van de toegezonden informatie, nog steeds te wensen over liet.

5.3 INSTELLING MINISTERIES

Het gesloten regeringsaccoord bracht met zich mede dat de per 1 september 1994 aangetreden regering ministeries instelde die afweken van de ministeries, ingesteld bij landsverordening instelling ministeries (AB 1985 no 56, zoals gewijzigd). Deze aanpassing werd in 1994 niet geformaliseerd bij landsverordening.
Door het achterwege laten van de aanpassing van de landsverordening kon de begroting 1994, voor wat betreft de periode september tot en met december 1994, niet worden aangepast overeenkomstig de ingestelde ministeries. De begroting 1995 kon hierdoor evenmin worden opgesteld op basis van de nieuw ingestelde ministeries.
Door het -vooralsnog- achterwege laten hiervan droeg een aantal ministers de financiële verantwoordelijkheid (conform begroting) voor beslissingen die feitelijk door een andere minister werden genomen.
Naar de ARA begreep zou een ontwerp-landsverordening tot aanpassing van de landsverordening instelling ministeries onderweg zijn naar de Staten. Ten tijde van het opstellen van dit jaarverslag bleek deze ontwerp-landsverordening bij navraag de Staten nog niet te hebben bereikt.

5.3.1 REACTIE VAN DE MINISTER VAN ALGEMENE ZAKEN

De Minister berichtte de ARA dat op 16 augustus 1995 de Raad van Advies omtrent het ontwerp tot wijziging van de Landsverordening instelling ministeries zijn advies heeft uitgebracht. Naar aanleiding hiervan is dit ontwerp gezonden naar de Directie Wetgeving voor het opstellen van een "Nader rapport". De verwachting is dat dit ontwerp binnenkort aan de Staten kan worden aangeboden.

5.4 ARUBA PALM BEACH GOLF & COUNTRY CLUB DEVELOPMENT STICHTING

In het kader van de jaarrekeningcontrole 1988 stuitte de Centrale Accountantsdienst (CAD) op een uitgave ad Afl. 900.000,00, welk bedrag als lening aan Aruba Palm Beach Golf & Country Club Development Stichting, in het vervolg kortheidshalve aangeduid met de Stichting, werd verantwoord (begrotingspost 04.12.81.70). Ten aanzien van deze uitbetaling bleken de volgende feiten:

- In 1988 werd ten laste van begrotingspost 04.12.81.70 in totaal een bedrag ad Afl. 900.000,00 uitbetaald aan vorengenoemde Stichting. Volgens de jaarrekeningen 1987 tot en met 1989 werden via de begroting van de Dienst Domeinbeheer de volgende bedragen ten behoeve van deze Stichting verantwoord op begrotingspost 06.03.73.16:
  1987 Afl. 242.537,17
  1988 Afl. 84.739,65
  1989 Afl. 61.429,65

- In de begroting 1988 en 1989 werd geen krediet (noch in de vorm van subsidie noch in de vorm van kapitaalverstrekking c.q. lening) ten behoeve van deze Stichting opgenomen.
  In de derde nota van wijziging van de begroting van het Land Aruba voor het dienstjaar 1987 werd voorgesteld onder begrotingspost 04.12.81.70 een krediet ad Afl 3.600.000,00 op te nemen voor het verstrekken van kapitaal ten behoeve van de totstandkoming van een "Golfcourse". De Staten keurden dit voorstel goed.

- Bij brief nr. S/8038 d.d. 15 juni 1987 deelde de ministerraad de Stichting mede dat de Raad van Ministers had besloten om, behoudens de goedkeuring van de Staten, kapitaal (US$ 1.000.000,00) en additioneel een lening (US$ 1.000.000,00) te verstrekken aan een op te richten vennootschap onder nader te vast te stellen voorwaarden.

- Op het verzoekschrift d.d. 2 februari 1988 aan de Minister van Financiën om US$ 200.000,00 over te maken naar de Stichting conform de bij brief van 15 juni 1987 nr. S/8038 gevoteerde gelden besloot de ministerraad positief blijkens de uitbetaling via mandaatnummer 1583 (dienstjaar 1988).

- In een schrijven nr. S/18739 d.d. 10 oktober 1988 berichtte de ministerraad de Stichting dat in zijn vergadering d.d. 28 september 1988 werd besloten om (nogmaals) aan haar US$ 300.000,00 beschikbaar te stellen, zonder daarbij te vermelden onder welke voorwaarden deze gelden ter beschikking werden gesteld.

- De CAD merkte in zijn rapport nr. A-94.045 d.d. 15 februari 1994 de door het Land beschikbaar gestelde gelden aan als subsidie en kwam tot de conclusie dat na vermindering van uitgaven ad Afl. 639.854,00 op het verstrekt bedrag ad Afl. 900.000,00 er een bedrag (ad Afl. 260.146,00) resteerde dat door het Land kon worden teruggevorderd.

- Bij afloopcontrole van de ARA bleek dat zelfs de machtiging tot ontvangst van het bedrag groot Afl. 260.146,00 ruim één jaar na het verschijnen van het CAD-rapport nog niet door de Directie Financiën is opgemaakt.

Met de door de CAD getrokken conclusie om de verstrekte gelden als subsidies aan te merken nu er geen leningsovereenkomsten zijn opgemaakt kan de ARA zich niet verenigen. Immers, blijkens de begroting 1987 hechtten de Staten hun goedkeuring aan het verstrekken van kapitaal c.q. lening en niet aan het verlenen van subsidies tot een bedrag ad Afl. 3.600.000,00. Bij de aanvragen van de Stichting aan de overheid tot beschikbaarstelling van gelden werd ook steeds verwezen naar de in 1987 gevoteerde gelden.

De ARA beveelt dan ook aan alsnog de verstrekte gelden formeel te regelen. In ieder geval dienen de Staten alsnog hun goedkeuring te hechten aan de ten laste van 1988 gebrachte voorschotten; immers, volgens begroting 1988 was hiervoor geen krediet beschikbaar gesteld. Tevens merkt de ARA op dat het niet opmaken van een machtiging tot ontvangst voor een bedrag van minimaal Afl. 260.146,00 na ruim één jaar niet getuigt van een doelmatig beheer van 's Lands gelden.

6. Algemeen Bestuur

6.1 KABINET VAN DE GEVOLMACHTIGDE MINISTER IN NEDERLAND

In 1994 ontving de ARA de controlerapporten met betrekking tot de financiële overzichten over de jaren 1990 tot en met 1992 en de jaarrekening 1993. Volgens de controlerende accountant bestonden in de jaren 1990, 1991, 1992 en 1993 onvoldoende functiescheidingen en procedures/instructies (maatregelen van interne controle) om door accountantscontrole op rationele wijze de vereiste zekerheid te krijgen over de juistheid van de uitgaven en de volledigheid van de ontvangsten. Op grond hiervan werd bij de financiële overzichten 1990 tot en met 1992 en de jaarrekening 1993 een verklaring van oordeelsonthouding door de controlerende accountant afgegeven.
Volledigheidshalve zij opgemerkt dat een verklaring van oordeelsonthouding door de controlerende accountant wordt afgegeven in de gevallen dat hij niet heeft kunnen vaststellen dat de verantwoording al dan niet voldoet aan de te stellen eisen (getrouw beeld van het vermogen en het resultaat in het betreffende verantwoordingsjaar).

De ARA was in 1994 niet bij machte het (noodzakelijk geachte) nader onderzoek te verrichten bij het Arubahuis en dient daarom zich vooralsnog te onthouden van verder commentaar op de ontvangen financiële overzichten 1990 tot en met 1992 en op de jaarrekening 1993.

Uit het voorgaande kon de ARA wel concluderen dat het Arubahuis er in 1994 wel in slaagde de achterstanden in de verwerking van de administratie en het opstellen van de jaarrekeningen weg te werken, doch dat de in april 1993 in gang gezette reorganisatie niet die vruchten had afgeworpen dat de jaarrekening 1993 kon worden voorzien van een goedkeurende verklaring.

6.2 PENSIOENEN EX-BESTUURDERS

Mede naar aanleiding van ontvangen landsbesluiten van de Nederlandse Antillen inzake pensioenuitkeringen aan ex-bestuurders van Arubaanse afkomst startte de ARA met de bestudering van de vigerende landsveror-

dening van 29 oktober 1991 houdende regeling van de toekenning van uitkering en pensioen aan statenleden, zomede van pensioen aan hun nabestaanden (AB 1991 no 123). Hoewel deze studie niet werd afgerond gaven enkele bepalingen van deze landsverordening -vanwege de financiële gevolgen voor 's Landskas- de ARA aanleiding tot het plaatsen van enkele kanttekeningen.
In dit jaarverslag beperkt de ARA zich -in afwachting van de afronding van de studie inzake pensioenen- tot het plaatsen van opmerkingen met betrekking tot het ontbreken van inkortingsbepalingen bij samenloop van pensioenen en andere uitkeringen ten laste van 's Landskas. Vooralsnog betreffen de hieronder geplaatste opmerkingen alleen artikel 6 (met name lid 5) in combinatie met artikel 9 (met name lid 1) van de vorengenoemde landsverordening.

Artikel 6 bepaalt:

1. *Het pensioen van een gewezen statenlid wordt berekend over het gehele tijdvak dat betrokkene statenlid was, en bedraagt na 12 jaren vervulling van het statenlidmaatschap, het maximum pensioen dat ingevolge de bepalingen van de Pensioenverordening landsdienaren (AB 1991 GT no 25), aan een gewezen ambtenaar jaarlijks kan worden toegekend, vermeerderd met 5 procent.*
2. *Het pensioen bedraagt voor elk jaar gedurende hetwelk betrokkene statenlid was, het een twaalfde gedeelte van het maximum pensioen als in het vorige lid be-doeld, en voor elke maand gedurende welke betrokkene statenlid was, het eenhonderdvierenveertigste deel daarvan. Bij de berekening van het pensioen wordt een gedeelte van een maand voor een volle maand medegeteld. Het pensioen wordt, voor zover nodig, afgerond tot het naaste bedrag in volle florins, dat een veelvoud is van drie.*
3. *Voor de vaststelling van het pensioen van een statenlid wordt rekening gehouden met een tijdvak van vervulling van het statenlidmaatschap van maximaal 12 jaren.*
4. *Op het pensioen wordt een duurtetoeslag toegekend volgens bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vast te stellen bepalingen.*
5. *In geval van cumulatie van het pensioen van een statenlid met andere pensioenen danwel uitkeringen welke direct of indirect ten laste komen van 's Lands kas of van de kas van een ander publiekrechtelijk lichaam, vindt geen inkorting (onderstreping ARA) plaats.*

Artikel 9 bepaalt voorts:

1. *Het gewezen statenlid heeft aanspraak op het genot van een overbrugging tot tachtig ten honderd van de (sic) door hem als statenlid laatstelijk genoten inkomen. De duur van bovenbedoelde toelage kan maximaal een jaar bedragen en wordt als volgt berekend:*
voor de eerste twee jaar dat hij onafgebroken statenlid is geweest, komt het gewezen statenlid gedurende zes maanden in aanmerking voor de hier bedoelde toelage, terwijl hij voor elk jaar gedurende hetwelk hij in aansluiting op de eerstgenoemde periode onafgebroken statenlid is geweest, in aanmerking komt voor een maand toelage. Indien het gewezen statenlid minder dan twee jaar onafgebroken statenlid is geweest wordt de periode gedurende welke hij in aanmerking komt voor de in dit artikel bedoelde toelage, naar rato ingekort. Voor de vaststelling van de periode waarover een gewezen statenlid dat langer dan twee jaar onafgebroken statenlid is geweest, in aanmerking komt voor de hier bedoelde toelage, wordt overigens een gedeelte van een jaar als een heel jaar gerekend.
2. *De in dit artikel bedoelde toelage wordt maandelijks of op verzoek van belanghebbende in één keer uitgekeerd.*

De ARA stelde vast dat de inkortingsbepalingen (artikel 7 leden 1 en 2 en artikel 8 leden 1, 2 en 3) die golden krachtens de landsverordening van de 15de april 1964 regelende de uitkering bij overlijden en het pensioen van de gewezen leden der Staten van de Nederlandse Antillen, alsmede het pensioen van hun weduwen en wezen (PB 1964 no 60, zoals gewijzigd) niet werden overgenomen in de nieuwe landsverordening. In de memorie van toelichting werd deze wijziging als volgt toegelicht: "Nu de statenleden de verplichting hebben om pensioenpremie te betalen acht men het billijk dat er bij samenloop van pensioenen inkorting achterwege blijft, ook wanneer het overheidspensioenen betreft."
De vraag die opkomt is of het simpelweg betalen van pensioenpremie door statenleden een samenloop van pensioenen voldoende rechtvaardigt.

De onderhavige inkortingsbepalingen uit de oude landsverordening (PB 1964 no 60, zoals gewijzigd) luiden achtereenvolgens als volgt:

Artikel 7 bepaalt:

1. *Wordt naast het pensioen als gewezen lid der Staten op grond van andere voorschriften pensioen of uitkering bij wijze van pensioen genoten ten laste van 's Lands kas, ten laste van een publiekrechtelijk lichaam in de Nederlandse Antil-len of ten laste van een door het openbaar gezag ingesteld fonds, dan wordt, in-dien het totaal dezer pensioenen het hoogste jaarlijkse pensioen, dat door een landsdienaar kan worden genoten op de voet van de Pensioenverordening Burger-lijke Landsdienaren 1938, verhoogd met Afl. 2000,-, overschrijdt, het pensioen als gewezen lid der Staten met het bedrag dier overschrijding verminderd.*
2. *In het geval in het voorgaande lid bedoeld, wordt de in artikel 4 lid 2 bedoelde duurtetoeslag zodanig verminderd, dat het overblijvende gedeelte daarvan en de duurtetoeslag over het krachtens andere voorschriften genoten pensioen of uitkering bij wijze van pensioen tezamen gelijk zullen zijn aan de duurtetoeslag, welke krachtens deze landsverordening over het totaal bedrag van de pensioenen is berekend.*

Artikel 8 bepaalt verder:

1 *Het pensioen als gewezen lid der Staten met de daarop toegekende duurtetoeslag wordt, indien dat lid inkomsten geniet of gaat genieten uit of in verband met arbeid, beroep of bedrijf anders dan bij wijze van pensioen welke direct of door middel van subsidie indirekt ten laste komen van 's Lands kas, van de kas van een eilandgebied of van de kas van een ander publiekrechtelijk lichaam in de Nederlandse Antillen en het pensioen met de daarop toegekende duurtetoeslag vermeerderd met die inkomsten het in artikel 4 lid 1 bedoelde maximum met de daar-bij behorende duurtetoeslag, overschrijdt, met het bedrag van die overschrijding verminderd.*

2. *Wordt naast het pensioen als gewezen lid der Staten op grond van andere voorschriften pensioen of uitkering bij wijze van pensioen genoten ten laste van 's Lands kas, ten laste van een publiekrechtelijk lichaam in de Nederlandse Antil-len of ten laste van een door het openbaar gezag ingesteld fonds, dan wordt, in-dien het gewezen lid inkomsten geniet of gaat genieten als bedoeld in het voor-gaande lid en het totaal der pensioenen met de daarop toegekende duurtetoeslag vermeerderd met die inkomsten het in artikel 7 lid 1 bedoelde maximum met de daarbij behorende duurtetoeslag overschrijdt, het pensioen als gewezen lid der Staten met het bedrag dier overschrijding verminderd.*
3. *Voor de toepassing van dit artikel worden pensioen en duurtetoeslag als een eenheid beschouwd.*

De ARA wijst bij deze erop dat het achterwege laten van de inkortingsbepalingen tot gevolg had dat pensioenen tezamen met de overbruggingstoelage van ex-bestuursleden in totaliteit konden oplopen tot ruim twee maal de huidige jaarlijkse schadeloosstelling (circa Afl. 75.000,00) van Statenleden.
De ARA acht het eveneens als haar plicht erop te wijzen dat een pensioen een oudedagsvoorziening behoort te zijn die normaliter gebonden is aan een bepaald maximum.

Voorts vermag de ARA niet in te zien welke de beweegredenen kunnen zijn om ten laste van 's Landskas aan ex-Statenleden een overbruggingstoelage toe te kennen als deze reeds inkomsten genieten welke de jaarlijkse schadeloosstelling van Statenleden overschrijden.

7 Justitie

7.1 KORREKTIE INSTITUUT ARUBA

Bij kascontroles bij het Korrektie Instituut Aruba (KIA), verricht door de Centrale Accountantsdienst (CAD), bleek dat er grote achterstanden waren in het bijwerken van de administratie (o.a. het kas-/bankboek). Door deze achterstanden was het niet mogelijk een financiële verantwoording over 1990 tot en met 1993 op te maken.
De achterstanden in het verwerken van de kasmutaties werden eerst na herhaaldelijke verzoeken hiertoe gedeeltelijk weggewerkt. De CAD stelde hierna vast dat het saldo per 31 december 1993 volgens het kas-/bankboek Afl. 19.074,50 was terwijl er volgens de dagafschriften per die datum aan banksaldi aanwezig was Afl. 29.974,63. Verder constateerde de CAD dat kasuitgaven niet werden verantwoord op het moment dat de uitgave werd gedaan. Op grond hiervan kon in ieder geval worden geconcludeerd dat de verantwoording van de kasontvangsten en -uitgaven niet volledig, juist en tijdig geschiedde.
Tevens bleek dat het KIA de gegeven kasinstructies op tal van pun-ten niet naleefde.
Ook stelde de CAD vast dat de administratieve organisatie c.q. interne controle rondom de kantine op een aantal punten tekort schoot.

De ARA beveelt hierbij aan de tekortkomingen in de administratie c.q. administratieve organisatie/interne controle op te heffen en de verantwoording van het KIA over de periode 1990 tot en met 1993 alsnog op te maken.

7.2 DIENST BRANDWEER

De Centrale Accountantsdienst (CAD) verrichtte bij de Dienst Brandweer controle naar de verantwoording van de retributies over de periode 1990 tot en met 1993 en constateerde daarbij o.a. de volgende feiten:

- Volgens het Retributiebesluit Dienst Brandweer (AB 1987 no 93) diende met uitzondering van de in artikel 5 lid 2 van dit besluit genoemde gevallen de verschuldigde retributies te worden voldaan voordat de dienst werd verricht. Echter, in de praktijk geschiedde de inning van retributies veelal achteraf.

- De administratieve organisatie (met name kasorganisatie) c.q. interne controle voldeed niet aan de daaraan te stellen eisen, terwijl de bij te houden administratie achterstanden vertoonde en/of geheel ontbrak (bijhouden van een kasboek).
- Het verzoek van de Dienst Brandweer aan de Directie Financiën tot het aanmaken van inningsopdrachten voor de verleende diensten liet weleens op zich wachten terwijl de Directie Financiën ook niet altijd tijdig de inninigsopdracht opmaakte. Dit betekende in ieder geval rentederving als gevolg van de langere looptijd van de vorderingen en ook een verhoogd risico wegens oninbaarheid van vorderingen.

Afb. 3: Kantoorgebouw Dienst Brandweer

De ARA steunt de door de CAD gegeven aanbevelingen inzake de verbetering van de administratieve organisatie c.q. interne controle en inzake de juiste toepassing van het retributiebesluit Dienst Brandweer voor wat betreft het vooraf innen van de retributies. Ingeval het vooraf innen van de retributies op onoverkomelijke praktische bezwaren zou stuiten dan dient het retributiebesluit te worden aangepast.

7.2.1 REACTIE NAMENS DE MINISTER

Als reactie ontving de ARA een schrijven van de wnd. commandant van de Dienst Brandweer waarin de reeds aangebrachte verbeteringen in de administratieve organisatie en interne controle van de inning van retributies worden opgesomd. O.a. is:

- een kassier aangesteld die zou werken op basis van de geldende kasinstructies;
- een debiteurenboek ingevoerd voor de vorderingen, vallende onder artikel 5 lid 2 van het Retributiebesluit Dienst Brandweer. Het ligt in de bedoeling de openstaande vorderingen te verifiëren aan de hand van de gegevens van de Directie Financiën en Ontvanger der Belastingen en de nodige aanmaningen te versturen;
- de aanstelling van een interne controleur een feit geworden.

Voorts werd bericht dat met de aanpassing van het Retributiebesluit Dienst Brandweer wordt gewacht totdat er meer duidelijkheid is omtrent de vraag of de diensten vallende onder artikel 5 lid 2 van het Retributiebesluit tot het takenpakket van de Dienst Brandweer blijven behoren of dat deze worden overgenomen door de Luchthavendienst.

7.3 PARKET VAN DE OFFICIER VAN JUSTITIE

De Centrale Accountantsdienst (CAD) rapporteerde in 1994 dat in de administratieve organisatie c.q. interne controle rondom de inning van boete- en transactiegelden verbeteringen waren opgetreden. Desalniettemin waren ten tijde van de controle van de CAD nog niet alle tekortkomingen in de administratieve organisatie c.q. interne controle opgeheven. Daarom werden enkele aanbevelingen gegeven tot opheffing van de resterende tekortkomingen.

8 Economische Zaken

8.1 DIREKTIE TOERISME

In december 1994 ontving de ARA copieën van (drie) stage-overeenkomsten, die tussen het Land Aruba en stagiairs werden gesloten op grond van de beslissing van de ministerraad in november 1994 aangaande het Project Optimalisering en Vorming Kaderpersoneel binnen de Toeristische sector. Naar aanleiding van deze stage-overeenkomsten stelde de ARA bij brief nr. 95.008 d.d. 19 januari 1995 een aantal vragen aan de Minister betreffende de selectie, de te volgen procedures en de administratieve verwerking van deze overeenkomsten.

Voorts gaf de ARA de Minister in overweging om in de toekomst:
- een tijdslimiet te verbinden aan de informatieverstrekking met betrekking tot de voortgang van de studie c.q. stage zowel door de student/stagiair als door de mentor (directeur Aruba Tourism Authority in Miami);
- naast de verplichting om -nà afstuderen- primair ten behoeve van de Arubaanse overheid te werken indien er plaatsingsmogelijkheid is, ook een clausule in de overeenkomst op te nemen waarin de stagiairs in ieder geval worden verplicht terug te keren naar Aruba om te werken ten behoeve van de Arubaanse gemeenschap.

Bij brief d.d. 19 juli 1995 gaf de Minister antwoord op de gestelde vragen. Tevens gaf de Minister aan de door de ARA gegeven aanbevelingen te zullen opvolgen.
De ARA is thans doende deze antwoorden te evalueren.

9. Publieke Werken

9.1 LANDSWONINGEN

Naar aanleiding van een copie-brief van de Dienst Domeinbeheer inzake de (Water- en Elektriciteitsbedrijf) WEB-dienstwoningen, verdiepte de ARA zich in de problematiek van de huurwoningen die eigendom zijn van het Land Aruba.

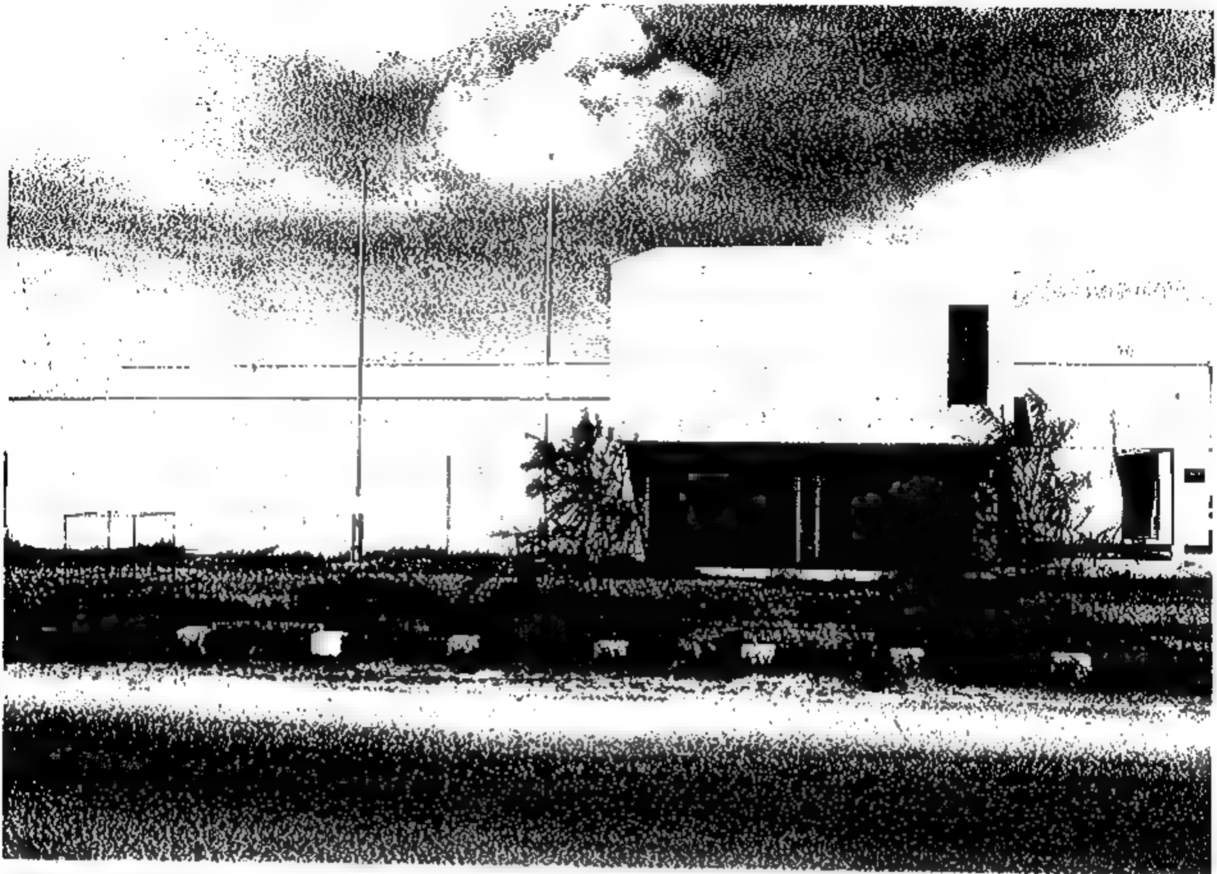
Daarbij kwamen de volgende feiten aan het licht:

a) De huurprijzen van de dienstwoningen werden weliswaar in 1991 c.q. 1992 volgens de gegevens van Dienst Domeinbeheer aangepast maar zelfs deze verhoogde huren bleven ver achter bij de huurprijsontwikkeling in Aruba. Ter illustratie zij vermeld dat volgens een opgave van Dienst Domeinbeheer, in de loop van 1990 tot en met 1992, 59 van de 112 dienstwoningen werden verkocht. De huurprijzen van de overgebleven dienstwoningen (53) konden als volgt worden onderverdeeld:

Tabel 9-1: Huurprijzen (Afl.) dienstwoningen sedert 1992

Huurprijzen	Aantal dienstwoningen
< 100	1
100 - < 200	5
200 - < 300	20
300 - < 400	17
400 - < 500	5
500 - < 600	2
600 - < 900	1
900 - < 1200	2
	53

b) Onder deze 53 dienstwoningen waren begrepen 22 WEB dienstwoningen waarvan de huur bij besluit van de ministerraad d.d. 3 september 1990 werd verhoogd. De hoogte van de huurverhoging, die per 1 november 1991 moest ingaan, werd bij brief d.d. 21 oktober 1991 aan de huurders bekend gemaakt. Deze huurverhoging werd feitelijk niet ten uitvoer gebracht. De huurders bleven de oude huurprijzen betalen zonder dat er maatregelen hiertegen werden genomen, hetgeen een inkomstenderving voor het Land met zich meebracht. Op jaarbasis betekende dit een inkomstenderving van ruim Afl. 90.000,00.

Afb. 4: Kantoorgebouw Dienst Domeinbeheer

c) De overige huurwoningen (154 in totaal), gelegen te Seroe Colorado, die door het Land Aruba werden verkregen bij overname van het Lago-complex, werden aan particulieren (waaronder ook ambtenaren) verhuurd. De huren van deze woningen waren, in vergelijking tot de in Aruba gangbare huurprijzen in de woningmarktsector, extreem laag. Een taxatie-rapport van deze woningen was niet voorhanden. Van deze woningen waren 11 leeg en van de verhuurde woningen (143) waren er 6 woningen waarvan de huurprijs nog moest worden vastgesteld.
Volgens de Dienst Domeinbeheer werden indertijd (1 mei 1992) de door de Lago berekende huurpenningen minus US$ 70,00 (onderhoudskosten) door het Land overgenomen; ook zou er sprake zijn van achterstallig onderhoud aan deze woningen.
De huurprijzen van deze woningen waren als volgt onder te verdelen:

Tabel 9-2: Huurprijzen (Afl.) woningen te Seroe Colorado

Huurprijzen	Aantal woningen
< 300	1
300 - < 400	14
400 - < 500	46
500 - < 600	27
600 - < 700	17
700 - < 800	18
800 - < 900	4
900 - < 1000	3
1000 - < 1100	2
1100 - < 1200	2
1200 - < 3000	3
	137

d) Er ontbraken schriftelijk vastgelegde richtlijnen bij de Dienst Domeinbeheer die bij de toewijzing van de landswoningen in acht dienden te worden genomen. De verantwoordelijke minister nam de toewijzingsbeslissingen.
Voor de ARA was het niet duidelijk aan welke criteria de aspirant-huurder van een landswoning moest voldoen om in aanmerking te komen voor het huren van een dergelijke woning. Evenmin was de te volgen procedure bij de aanvrage c.q. toewijzing vastgelegd.

Ter voorkoming van willekeur bij de toewijzing van de landswoningen beveelt de ARA aan zo spoedig mogelijk de te volgen procedure bij de toewijzing van landswoningen en de criteria waaraan de aspirant-huurder dient te voldoen schriftelijk vast te leggen. Deze opmerking geldt eveneens in het geval dat het Land overgaat tot verkoop van de landswoningen.
Voorts dienen de landswoningen op zeer korte termijn te worden getaxeerd en dienen de huurprijzen in overeenstemming met de economische huurwaarde te worden gebracht. Bij verkoop dient de verkoopwaarde in het economisch verkeer, rekening houdend met achterstallig onderhoud, in aanmerking te worden genomen.

10. Vervoer en Communicatie

10.1 POSTSPAARBANK ARUBA

In 1994 ontving de ARA een rapport van de Centrale Accountantsdienst (CAD) omtrent onregelmatigheden bij de Postspaarbank Aruba. Op verzoek van de directeur van de Postspaarbank werd door de CAD een onderzoek ingesteld. Hierbij werd geconstateerd dat de Postspaarbank aan één van zijn medewerkers tot een totaalbedrag groot Afl. 17.110,59 meer had uitbetaald dan het tegoed van de spaarbankboekjes die door deze medewerker aangeboden werden. Slechts één van deze spaarbankboekjes, waarvan gelden werden opgenomen, stond op naam van deze medewerker; het andere spaarbankboekje was op naam van een ander, waarbij zij opgemerkt dat een derde, niet zijnde deze medewerker, de enige gemachtigde van dit spaarbankboekje was.

De geconstateerde onregelmatigheden konden plaatsvinden door het ontbreken c.q. niet functioneren van de administratieve organisatie c.q. maatregelen van interne controle.

Volgens het CAD-rapport deed de directeur van de Postspaarbank aangifte bij de Landsrecherche naar aanleiding van de geconstateerde onregelmatigheden.

De ARA steunt de door de CAD gegeven aanbevelingen ter verbetering van de administratieve organisatie c.q. interne controle. Tevens moeten interne richtlijnen aan de lokettisten worden gegeven die moeten worden nageleefd op straffe van sancties. De ARA kan niet voldoende benadrukken dat onmiddellijk moet worden overgegaan tot actie om erger te voorkomen.

11. Volksgezondheid

11.1 ONDERZOEK DR. HORACIO ODUBER HOSPITAAL

Naar aanleiding van een verzoek van de Staten besloot de ministerraad in zijn vergadering d.d. 5 mei 1994 de Centrale Accountantsdienst (CAD) te verzoeken om in overleg met de ARA te onderzoeken of de Stichting Ziekenverpleging Aruba (SZA) de met het Land gesloten overeenkomst (huurovereenkomst d.d. 27 oktober 1972) stipt naleefde.

Bij brief nr. A.94.115 d.d. 17 juni 1994 werd dit onderzoek bij de SZA aangekondigd door de CAD, met de uitdrukkelijke vermelding dat dit onderzoek in overleg met de ARA zou plaatsvinden. Voor alle duidelijkheid zij hierbij vermeld dat de SZA het Dr. Horacio E. Oduber Hospitaal (HOH) exploiteert.

Bij brief A.94.115 nr. d.d. 21 juni 1994 zegde de SZA de CAD medewerking toe op grond van artikel 14 van de met het Land gesloten overeenkomst. Bij brief d.d. 30 juni 1994 kwam de SZA op de reeds toegezegde medewerking terug omdat de ARA bij dit onderzoek betrokken was terwijl de SZA van mening was dat de ARA niet gerechtigd was de administratie van het HOH te onderzoeken.
De ARA deelde deze mening niet en vroeg juridisch advies omtrent de vraag of het HOH al dan niet als een gesubsidieerde instelling diende te worden aangemerkt. Dit advies werd niet in 1994 ontvangen.
Hangende dit meningsverschil stelde de ARA toen bij brief nr. 94.148 d.d. 28 juli 1994 de Minister voor vooralsnog haar betrokkenheid bij dit onderzoek tot een minimum te beperken teneinde te voorkomen dat het onderzoek bij HOH vertraging zou ondervinden dan wel geen doorgang zou vinden. De ARA verlangde slechts de naar aanleiding van de onderzoeken uitgebrachte rapporten te ontvangen en een gesprek met de onderzoekers te voeren. Ondanks dit voorstel vond het CAD-onderzoek geen doorgang. Naar de ARA begreep zou dit onderzoek uitbesteed worden aan een externe deskundige (bevestiging gesprek met Minister van Financiën bij brief nr. 94.205 d.d. 4 oktober 1994). Echter, de ARA mocht tot nog toe geen rapporten hieromtrent ontvangen.

Bij brief d.d. 7 oktober 1994 deelde de voorzitter der Staten de ARA mede dat de Staten volledig achter de gedachte stonden dat de financiële doorlichting van het HOH onder auspiciën van de ARA diende te geschieden en dat zij hoopten spoedig nadere rapportages hieromtrent te ontvangen. De ARA berichtte de Staten bij brief nr. 94.228 d.d. 15 november 1994 de stand van zaken met betrekking tot het rechtmatigheids- c.q. doelmatigheidsonderzoek bij het HOH.

Naast het onderzoek op basis van de met het Land gesloten overeenkomst (d.d. 27 oktober 1972) diende op grond van artikel 4 van het op 7 april 1992 door partijen (SZA, Arubaanse Bond van werknemers in verplegende instellingen (ABV) en Land Aruba) ondertekende protocol het Land Aruba zo spoedig mogelijk, in ieder geval binnen een maand, na overleg met partijen, middels een landsbesluit een onafhankelijk externe deskundige te benoemen met als taak een compleet sanerings-/efficientie-onderzoek in het hospitaal te verrichten en hiervan rapport, inhoudende bevindingen, conclusies en aanbevelingen aan de regering uit te brengen. Voor het verrichten van dit onderzoek vroeg het Land Aruba bij brief d.d. 24 april 1992 technische bijstand via de Vertegenwoordiger van Nederland voor Ontwikkelingsprojecten aan Aruba (VNOA) met herinneringsbrieven d.d. 11 januari 1993 en 2 juni 1993. Echter, de goedkeuring van dit project door het Kabinet van Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken (KABNAA) kwam pas in juni 1994 (faxbericht d.d. 27 juni 1994). Ten tijde van het schrijven van dit jaarverslag was dit onderzoek nog niet opgestart omdat -volgens VNOA- de regering nog geen groen licht had gegeven voor dit onderzoek.

De ARA vestigt hierbij nogmaals de aandacht op het belang van de in te stellen onderzoeken gezien de gebleken onbeheersbaarheid (materiële begrotingsoverschrijdingen) van de kosten van medische verzorging.

12 Welzijnszaken

12.1 GELDELIJKE ONDERSTEUNING AAN BEHOEFTIGEN

De Centrale Accountantsdienst (CAD) voerde in 1994 een vervolgonderzoek uit bij de Directie Sociale Zaken (DSZ) naar één rechtmatigheidsaspect van de uitbetaalde bijstandsuitkeringen in de maand december 1992.
Bij deze controle werd gebruik gemaakt van de gegevens uit het verzekerdenbestand van de Sociale Verzekeringsbank (SVB).
Hierbij kwamen de volgende feiten aan het licht:
- Van de 2901 in december 1992 uitbetaalde bijstandstrekkers bleken 122 personen in de SVB-bestanden voor te komen als werkende en dus ten onrechte een bijstandsuitkering te hebben ontvangen. Het ten onrechte aan deze bijstandstrekkers uitbetaalde bedrag bedroeg in december 1992 Afl. 92.730,00, bestaande uit de maandelijkse bijstandsuitkering ad Afl. 46.365,00 en bonus eveneens ad Afl. 46.365,00.
- Bij nadere controle bleken de dossiers van 33 (d.i. 27 % van de onderzochte dossiers) van de 122 bijstandstrekkers spoorloos.
- Van de resterende 89 bijstandstrekkers hadden 2 aan DSZ gemeld dat zij werk hadden gevonden.
- In 18 van de 87 gevallen werd geconstateerd dat DSZ gedurende twee jaar of langer geen hercontrole had ingesteld. Richtlijnen met betrekking tot de periodiciteit van de hercontrole waren bij DSZ niet aanwezig.

Voor alle duidelijkheid zij hierbij vermeld dat de geconstateerde gevallen van ten onrechte uitbetaalde bijstandsuitkeringen alleen betroffen de bijstandstrekkers die ingeschreven stonden als verzekerden bij de SVB. Degenen die arbeid verrichtten doch niet aangemeld waren bij de SVB (de zg. "zwartwerkers") bleven buiten beschouwing.

Duidelijk werd dat de administratieve organisatie en interne controle voor wat betreft de bijstandsuitkering tekort schoten. Naar aanleiding hiervan stelde de ARA bij brief nr. 94.156 d.d. 12 augustus 1994 de Minister vragen met betrekking tot:

- de controle op de bijstandsuitkeringen van de andere maanden c.q. jaren en;
- de maatregelen die werden genomen ter voorkoming van misbruik c.q. oneigenlijk gebruik van de bijstandsuitkeringen.

Van de Minister kreeg de ARA geen respons. Wel ontving de ARA in november 1994 een copie-brief DSZ/IC/94/027 d.d. 10 november 1994 van de direkteur van DSZ, waarin deze de Minister berichtte -mede gezien de krappe personeelsbezetting- geen voorstander te zijn om repressieve controle uit te oefenen op de bijstandsuitkeringen, uitbetaald vóór december 1992 en daarna tot 1 januari 1994. Voorkeur werd gegeven aan preventieve controlemaatregelen.

De ARA is de mening toegedaan dat preventieve controle noodzakelijk doch niet voldoende is om misbruik c.q. oneigenlijk gebruik van de bijstandsuitkeringen tegen te gaan. Immers, een eenmaal toegekende bijstandsuitkering zou dan doorlopen tot een volgende verlenging bij hercontrole ook als de bijstandstrekker tussentijds een dienstbetrekking aanvaardt. Getracht moet worden te voorkomen dat deze bijstandstrekker dan toch een uitkering krijgt uitbetaald. Door repressieve controle te intensiveren en de effectiviteit ervan te verhogen kan de pakkans vergroot worden waardoor de schade tengevolge van ten onrechte uitbetaalde bijstandsuitkeringen tot een minimum beperkt kan blijven. Uiteraard dienen de kosten van repressieve controle te worden afgewogen tegen de baten ervan teneinde tot een verantwoorde inzet van middelen ten behoeve van de repressieve controle te komen. Immers, repressieve controle is geen doel op zich doch slechts een middel.

13. Onderwijs

13.1 BEVORDERING STUDIE

Met ingang van 1 oktober 1986 trad de Wet Studiefinanciering (WSF) in Nederland in werking. Tot dan toe gold de Rijksstudietoelageregeling. Voordat de WSF van kracht werd verleende het Land Aruba aan Arubaanse studenten een studiebeurs teneinde in Nederland (of elders) te gaan studeren. Met de invoering van de WSF werd het ook voor Arubaanse studenten mogelijk zowel voor de basis- als voor de aanvullende beurs in aanmerking te komen.
Wegens te laat indienen en/of niet volledig invullen van aanvraagformulieren ten behoeve van Arubaanse studenten liep het Land Aruba indertijd voor 190 studenten een maand rijksstudietoelage mis, hetgeen volgens VB Accountants een inkomstenderving betekende van circa Hfl. 380.000,00.

Deze inkomstenderving is een fractie van de inkomstenderving die thans dreigt te ontstaan voor het Land Aruba in verband met de verstrekte studieleningen vanaf 1986. Immers, ter bevordering van studie in binnen- en buitenland machtigden de Staten -onder voorwaarden, waarop nader zal worden teruggekomen- de Minister van Welzijnszaken in juli 1986 studieleningen te verstrekken aan Arubaanse studenten.
Bij gebrek aan cijfers omtrent de werkelijk verstrekte studieleningen worden, om enigszins een aanduiding te geven van het financieel belang, in onderstaande tabel de hiervoor begrote bedragen 1986-1995 opgenomen. Deze begrote bedragen zijn ontleend aan de memorie van toelichting behorende bij de ontwerp-landsverordening tot goedkeuring van de begroting van het Land Aruba voor het dienstjaar 1995.

Tabel 13.1-1: Begrote studieleningen (Afl.)

Omschrijving	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	Totaal
IPA	6.000	6.000	6.000	4.800	2.400	900	21.100	376.200	462.000	471.900	1.357.300
UAU Aruba	0	0	0	0	55.800	45.900	78.000	142.200	386.100	186.200	894.200
ASHT Bushiri	2.400	4.800	6.000	1.200	5.400	9.600	9.600	6.800	4.800	5.100	55.700
Colombia	11.000	11.000	21.900	21.900	43.600	54.600	54.600	98.800	130.800	145.500	593.700
Costa Rica	7.000	35.000	29.000	29.000	11.700	23.700	26.600	21.000	33.700	158.900	375.600
IFE Curacao	12.000	18.000	30.000	18.000	10.200	30.000	23.300	86.300	95.400	110.300	433.500
MAO	6.000	8.400	12.000	7.200	20.400	31.200	28.800	20.600	14.400	15.400	164.400
MTS	2.400	14.400	38.400	21.600	35.400	42.000	38.400	27.400	19.200	20.600	259.800
Paso Sigur	0	15.600	19.200	13.200	3.000	7.200	7.200	5.200	3.600	3.900	78.100
UNA Curacao	51.700	108.400	109.700	87.800	61.000	76.600	76.600	284.100	313.900	363.200	1.533.000
USA	838.800	1.474.100	1.529.900	1.171.400	2.044.900	3.153.000	3.160.500	1.665.000	2.344.700	2.277.300	19.659.600
Nederland	1.500.000	1.800.000	2.000.000	1.617.000	2.210.100	5.256.600	5.187.300	6.835.200	5.177.600	6.563.500	38.147.300
Mexico	0	0	0	0	0	9.000	0	7.000	7.900	65.300	89.200
Canada	0	0	0	0	0	36.000	0	0	0	18.000	54.000
Venezuela	0	0	0	0	0	0	0	35.000	28.800	36.000	99.800
Dom Republ	0	0	0	0	0	0	0	14.000	8.700	8.800	31.500
Puerto Rico	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18.000	18.000
Totaal	2.437.300	3.495.700	3.802.100	2.993.100	4.503.900	8.776.300	8.712.000	9.624.800	9.031.600	10.467.900	63.844.700

De ARA is zeer bezorgd over de gang van zaken met betrekking tot studieleningen; immers de Staten aanvaardden -op voorstel van de Minister van Welzijnszaken en onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat binnen één maand een ontwerp-landsverordening studieleningen zou worden ingediend- in juli 1986 enige richtlijnen die in acht dienden te worden genomen bij verstrekking van studieleningen. Begin 1990 is een concept-landsverordening studieleningen aan de Minister van Welzijnszaken aangeboden; echter, deze concept-landsverordening bereikte nimmer de Staten.
Bij Ministeriële Beschikking d.d. 29 december 1992 werd een commissie ingesteld die als taakopdracht had op korte termijn (onderstreping ARA) een concept-landsverordening betreffende de procedures en voorschriften met betrekking tot het verstrekken, het registreren en het innen van studieleningen voor te bereiden. In september 1993 bood de Directeur der Directie Onderwijs aan de Minister van Welzijnszaken de ontwerp-landsverordening studieleningen die door deze commissie en het Bureau Juridische Zaken van de Directie Onderwijs werd voorbereid. Deze ontwerp-landsverordening bereikte de Staten echter niet.

Gezien het financieel belang, gemoeid met de rente en aflossing van de verstrekte studieleningen, dringt de ARA er met klem op aan om bij voorrang de studieleningen wettelijk te regelen en tot invordering van de daarvoor in aanmerking komende leningen over te gaan voordat deze verjaren.

Nadat het jaarverslag 1993 van de ARA verscheen, ontving de ARA een copie van de ontwerp-landsverordening studieleningen. Deze ontwerp-landsverordening, daterend van september 1993, werd -voorzover de ARA bekend- niet aangeboden aan de Staten.

Bij brief nr. 94.155 d.d. 12 augustus 1994 stelde de ARA de volgende vragen aan de Minister van Welzijnszaken:

- *Of en zo ja, wanneer de ontwerp-landsverordening studieleningen aan de Staten zal worden aangeboden?*

- *Of er reeds begonnen is aan de ontwikkeling van de nodige procedures voor het structureel invorderen van de studieleningen?*

- *Of het Kabinet van de Gevolmachtigde Minister in Nederland (Arubahuis) reeds een opgave c.q. specificatie van de door haar uitbetaalde studieleningen heeft verstrekt? Zo ja, dan ontvangt de ARA gaarne een copie van deze opgave c.q. specificatie en zo nee, op welke termijn kan de ARA deze opgave c.q. specificatie tegemoet zien?*

Met betrekking tot deze ontwerp-landsverordening richtte de ARA onlangs de volgende brief (nr. 95.084 d.d. 12 mei 1995) aan de Minister:

De bij de verstrekking van studieleningen in acht te nemen richtlijnen, waarvan de hoofdpunten in bijlage 1 van het CAD-rapport (CAD-962 d.d. 30 oktober 1992) zijn opgenomen zijn op een aantal punten niet in de ontwerp-landsverordening gevolgd. Genoemd worden:
- *Leeftijd: artikel 5 van de ontwerp-landsverordening stelt dat de studielening wordt toegekend vóór het bereiken van de 27-jarige leeftijd, doch volgens de richtlijnen geldt de leeftijdsbegrenzing alleen voor studenten die niet in Nederland studeren.*
- *De maximaal beschikbare bedragen per jaar, genoemd in de richtlijnen, zullen conform artikel 6 van de ontwerp-landsverordening bij ministeriële regeling alsnog moeten worden geregeld.*
- *Volgens de richtlijnen zou rente over de geldlening worden berekend vanaf het moment waarop de gelden beschikbaar worden gesteld terwijl volgens de ontwerp-landsverordening (artikel 21) rente verschuldigd is vanaf de dag dat de opleiding één jaar afgebroken dan wel voltooid is.*
- *Hoewel de richtlijnen spreken van terugbetaling binnen 6 maanden na beëindiging van de studie wordt in arikel 23 van de ontwerp-landsverordening gesteld dat de eerste maandelijkse annuïteit niet later betaald zal worden dan één jaar na het voltooien van of afbreken van de laatste opleiding dan wel de vervolgopleiding waarvoor een studielening is toegekend.*

In artikel 24 lid 1 van de ontwerp-landsverordening wordt aan de

Directie Onderwijs al 6 maanden de tijd gegeven,om de Directie Financiën te verzoeken tot terugvordering van de studielening over te gaan. Aan de versturing van de inningsopdrachten door de Directie Financiën wordt zelfs geen termijn verbonden (artikel 24 lid 2 van de ontwerp-landsverordening).

Naar de mening van de ARA is de gestelde termijn van één jaar in artikel 25 van de ontwerp-landsverordening niet te rijmen met de één jaarstermijn, gesteld in artikel 23. Immers het zou kunnen betekenen dat de afgestudeerde (ex-student) de eerste maandelijkse annuïteit eerder moet betalen dan hij/zij de opgave, waarin de hoogte van de maandelijkse annuïteit e.d. door de Minister van Financiën wordt medegedeeld, ontvangt.

- *In afwijking van hetgeen in de richtlijnen is bepaald, is de termijn (10 jaar) waarbinnen de gehele studielening dient te worden terugbetaald verlengd tot 15 jaar in artikel 22 lid 1 van de ontwerp-landsverordening.*
- *De ontvanger heeft bovendien de bevoegdheid uitstel van betaling te verlenen c.q. een terugbetalingsregeling te treffen waardoor de looptijd van lening nog langer wordt (artikel 27 van de ontwerp-landsverordening).*

Niet duidelijk wordt waarom van de richtlijnen is afgeweken op vorenstaande punten.

Ook het gestelde in artikel 12 lid 2 van de ontwerp-landsverordening is niet aan een termijn gebonden; immers, wat dient te worden verstaan onder terstond?

En hoe moet worden gehandeld ten aanzien van verstrekte studieleningen (deze zijn naar de ARA mag aannemen verstrekt op grond van bestaande richtlijnen en vastgelegd in een studieleningsovereenkomst)? Worden afwijkingen ten opzichte van de richtlijnen in het voordeel van de lener uitgelegd (bijv. ingangsdatum renteberekening)?

Tenslotte kan de vraag gesteld worden of het de moeite waard is om van de richtlijnen af te wijken nu de ministerraad in december 1994 heeft besloten om de in Nederland aangenomen "STOEB" (STudent Op Eigen Benen)-wetsvoorstel conform in te voeren met ingang van het nieuwe school- c.q. academisch jaar.

Eind 1994 besloot de ministerraad namelijk om met ingang van het nieuwe school- c.q. academisch jaar (1995/96) niet meer conform de in 1986 door de Staten aanvaarde richtlijnen studieleningen aan in Nederland studerenden te verstrekken doch conform het STudent op Eigen Benen (STOEB) systeem dat in Nederland zou worden ingevoerd met ingang van 1 januari 1995.

Naar aanleiding van dit besluit benaderde de ARA de Minister bij brief 95.083 d.d. 12 mei 1995 met de volgende vragen:

- *Kunt U de ARA, zo mogelijk per omgaande, het -eind 1994- genomen besluit inzake de studieleningen met de daarbijbehorende stukken (inclusief adviezen) doen toekomen?*
- *Hoe ver is de wettelijke regeling van dit besluit gevorderd?*
- *Op welke termijn kan de indiening van deze ontwerp-landsverordening bij de Staten worden verwacht?*
- *Is het de bedoeling dat het nieuwe studiefinancieringssysteem het oude geheel vervangt? Zo ja, is er dan een aparte regeling voor de in Nederland studerenden die niet in aanmerking komen voor een Nederlandse studiefinanciering en de niet in Nederland studerenden en zo ja, hoe luidt deze en gelden hiervoor gunstiger (lenings)voorwaarden dan voor de in Nederland studerenden?*
- *Welke regeling is van toepassing op de in Nederland verblijvende studenten die reeds een studieleningsovereenkomst met Aruba hebben aangegaan? Dienen zij ook over te stappen op het nieuwe studiefinancieringssysteem en zo ja, is dat juridisch haalbaar wanneer de Arubaanse studieleningsovereenkomst in gunstige zin afwijkt van het nieuwe studiefinancieringssysteem?*

13.1.1 REACTIE VAN DE MINISTER

Bij brief nr. 768 d.d. 20 juni 1995 berichtte de Minister de ARA dat hij de brief nr. 94.155 d.d. 12 augustus 1994 nimmer heeft ontvangen. Verder ging de Minister in dezelfde brief in op de brieven nrs. 95.083 en 95.084 d.d. 12 mei 1995.

In zijn beantwoording van brief nr. 95.083 d.d. 12 mei 1995 stelde de Minister het volgende:

- "op 19 juni 1995 is in de vergadering van de Raad van Ministers de beslissing genomen dat met ingang van 1 augustus 1995 elke student die in Nederland een erkende hogere beroepsopleiding (HBO) of een wetenschappelijke opleiding (WO) gaat volgen in aanmerking komt voor studiefinanciering, die als volgt is opgebouwd:

  verplicht gebruik van de basis beurs en eventueel de van het ouderlijk inkomen afhankelijke aanvullende beurs vanwege de Informatiserings Beheersgroep Groningen (IBG) in het kader van de Nederlandse Wet op de Studiefinanciering (WSF+), en voor het overige een Arubalening. De leenovereenkomst met betrekking tot de Arubalening wordt mede-ondertekend door de ouders, terwijl de rente op de lening wordt berekend via een glijdende schaal op basis van het ouderlijk inkomen.

  De kosten van de Arubalening zien er, uitgaande van een studieduur van zes jaar, als volgt uit:

	Hfl.
vaste maandelijkse bijdrage (ad. Hfl. 400,00)	28.800,00
collegegeld (per jaar Hfl. 2.400,00)	14.400,00
verzekering (per jaar Hfl. 1.044,00)	6.260,00
uitrustingskosten v.v.	2.000,00
overtocht v.v.	3.000,00
Totaal (over 6 jaar)	54.460,00
Kosten per student per jaar	9.100,00
* **Kosten per jaar voor 700 studenten**	6.370.000,00

N.B. * Dit bedrag wordt hoger naarmate de basisbeurs minder wordt c.q. verdwijnt.
* Financiering voor een MBO-studie in Nederland is niet mogelijk.

- vanwege voormelde beslissing van de Raad van Ministers zal de ontwerp-landsverordening studielening, die inmiddels reeds voor advies bij de Raad van advies in behandeling was, volledig moeten worden herzien. Het betreffende concept is inmiddels

volgens de daartoe te volgen procedure opgevraagd en opnieuw in het stadium van ambtelijk overleg gebracht. Ik verwacht dat het herziene ontwerp uiteindelijk nog dit jaar bij de Staten zal worden ingediend;

- het nieuwe financieringssysteem zal conform de hiervoor vermelde beslissing van de Raad van ministers in eerste instantie gelden voor de nieuwe lichting studenten, die begin augustus 1995 naar Nederland vertrekt. De "zittende" studenten, dus zij die reeds in Nederland studeren, blijven in het genot van de studielening zoals die tot nu toe voor hen geldt. Wel zal hen de gelegenheid worden geboden voor het nieuwe studiefinancieringssysteem te opteren. Uiteraard zal hen in dat geval een nieuw kontrakt worden aangeboden."

Ten aanzien van brief nr. 95.084 d.d. 12 mei 1995 berichtte de Minister:

- "van het Kabinet van de Gevolmachtigde Minister is de verzekering gegeven, dat eind augustus 1995 de specificaties van alle door het Kabinet uitbetaalde studieleningen gereed zijn; zo spoedig mogelijk daarna kan met de invordering worden begonnen;
- voor wat betreft de door U naar aanleiding van het nu achterhaalde ontwerp-landsverordening studiefinanciering gestelde vragen, stel ik U voor deze aan te houden tot het volledig herziene ontwerp tezijnertijd beschikbaar is."

13.1.2 WEERWOORD ARA

De ARA wenst met betrekking tot de reactie van de Minister een tweetal opmerkingen te plaatsen:

- Bij de berekening van de benodigde gelden ten behoeve van de studerenden in Nederland werd ervan uitgegaan dat deze studenten zouden opteren voor een Arubalening nieuwe stijl. Rekening dient volgens de ARA te worden gehouden dat niet alle in Nederland studerenden hiervoor zullen kiezen, hetgeen een opdrijvende invloed zal hebben op het jaarlijks benodigde bedrag ten behoeve van Arubaleningen.
- Ongeacht of alle "zittende" studenten in Nederland al of niet zouden opteren voor de Arubalening nieuwe stijl dient ook de wettelijke basis van de vóór 1 augustus 1995 verstrekte studieleningen te worden geregeld. Immers, zonder deze wettelijke ba-

sis zal de inning van de studieleningen, die op grond van de oude regeling werden verstrekt, onherroepelijk op moeilijkheden stuiten.

13.2 LANDSVERORDENING UNIVERSITEIT VAN ARUBA

Mede naar aanleiding van het van de Centrale Accountantsdienst (CAD) ontvangen controlerapport inzake de jaarrekeningen 1991 en 1992 (CAD-94.002 d.d. 25 maart 1994) raadpleegde de ARA de Landsverordening van 5 september 1988, houdende voorzieningen met betrekking tot de oprichting en de inrichting van de Universiteit van Aruba (AB 1988 no 100); hierbij viel het de ARA op dat de duur van de benoeming van de rector niet is begrensd in tegenstelling tot die van het college van curatoren respectievelijk het wetenschappelijk c.q. niet wetenschappelijk personeel.

Afb. 5: Universiteit van Aruba

In artikel 7 wordt de benoeming c.q. het ontslag van dit college geregeld. De relevante leden 1 tot en met 3 van artikel 7 luiden als volgt:

1. *Het bestuur van de Universiteit wordt uitgeoefend door het college van curatoren. Dit college bestaat uit ten minste vier en ten hoogste acht leden.*
2. *De leden van het college van curatoren worden benoemd en ontslagen bij landsbesluit. Het college van curatoren dient voor elke opengevallen plaats een voordracht in, welke ten minste twee namen bevat. Curatoren worden voor een periode van vier jaren benoemd en zijn opnieuw benoembaar.*
3. *Met het einde van het studiejaar, waarin een curator de leeftijd van vijfenzestig jaren heeft bereikt, wordt hem bij landsbesluit eervol ontslag verleend.*

De geldende regels met betrekking tot het wetenschappelijke personeel zijn in artikel 13 van vorengenoemde landsverordening opgenomen en luiden als volgt:

1. *De gewone en buitengewone hoogleraren, de wetenschappelijke hoofdmedewerkers, de wetenschappelijke medewerkers eerste klasse, de wetenschappelijke medewerkers en de wetenschappelijke assistenten worden, op voordracht van het colle-ge van curatoren, benoemd, geschorst en ontslagen bij landsbesluit. Het col-lege doet de desbetreffende voordracht na overleg met de faculteitsraad.*
2. *Met het einde van het studiejaar waarin een lid van het wetenschappelijk personeel de leeftijd van zestig jaar heeft bereikt, wordt hem bij landsbesluit eervol ontslag verleend.*
3. *Indien er sprake is van gewichtige redenen kan van het gestelde in het vorige lid, in het belang van de Universiteit afgeweken worden.*

Relevant is ook de definitie van het wetenschappelijk personeel in deze landsverordening die in artikel 12 lid 1 is opgenomen:

1. *Het wetenschappelijk personeel wordt gevormd door:*
   - *a. de gewone hoogleraren;*
   - *b. de buitengewone hoogleraren;*
   - *c. de wetenschappelijke hoofdmedewerkers;*
   - *d. de wetenschappelijke medewerkers eerste klasse;*
   - *e. de wetenschappelijke medewerkers;*
   - *f. de wetenschappelijke assistenten.*

Voor de rector is slechts zijn benoeming geregeld (voor onbepaalde tijd) en niet zijn schorsing c.q. ontslag. Immers, artikel 10 lid 1 bepaalt:

1. *Op voordracht van het college van curatoren wordt bij landsbesluit een der leden van het wetenschappelijke personeel tot rector van de Universiteit benoemd.*

De ARA poogde te achterhalen wat de ratio van deze omissie zou kunnen zijn. Helaas bleven de motieven hiervan voor de ARA onduidelijk.
Met het oog op toekomstige benoemingen beveelt de ARA aan de Landsverordening Universiteit van Aruba (AB 1988 no 100) zodanig aan te passen dat de rector voor een bepaalde tijd wordt benoemd en daarbij ook zijn eventuele schorsing c.q. ontslag te regelen.

13.3 STICHTING MIDDELBAAR ONDERWIJS ARUBA

In het kader van de controle van de landsrekeningen zal de ARA terugkomen op de jaarrekeningen van de Stichting Middelbaar Onderwijs Aruba (SMOA). In dit jaarverslag wenst de ARA te volstaan met enkele opmerkingen naar aanleiding van het door de Centrale Accountantsdienst (CAD) uitgebrachte rapport inzake de jaarrekeningen 1990 en 1991. Samengevat kwamen de voornaamste bevindingen van de CAD op het volgende neer:

a) Invorderingsbeleid leerlingenbijdragen
Teneinde een beeld te geven van het probleem, wordt in onderstaande tabel de totaal te innen resp. de niet-geïnde leerlingenbijdragen weergegeven vanaf 1986/1987 tot en met 1992/1993, ontleend aan de jaarrekeningen van de SMOA.

Overzicht 13.3-1: Totaal te innen c.q. niet-geïnde leerlingenbijdrage (Afl.)

	Leerlingenbijdragen Afl.	
Schooljaar	Te innen	Niet geïnd
1986/1987	78.198	17.344
1987/1988	90.942	26.366
1988/1989	92.489	21.413
1989/1990	104.974	38.645
1990/1991	115.527	14.622
1991/1992	118.174	14.103
1992/1993	120.701	9.681
	721.005	142.174

Hoewel de niet-geïnde leerlingenbijdragen, zowel absoluut als relatief gezien, daalden sedert 1990/1991 bleef het invorderingsbeleid voor verbeteringen vatbaar. Volgens het bestuur stuitte de maatregel dat het eindrapport niet werd uitgereikt

zolang de leerlingenbijdrage niet volledig was betaald op praktische bezwaren. Daarom werd ter vervanging van deze maatregel een incassobureau in de hand genomen.

b) Vorderingen op ex-bestuursleden ad Afl. 54.343,00
Ten aanzien van deze vorderingen merkte de CAD in zijn rapport op dat de SMOA weinig actie had ondernomen om deze te innen. Deze vorderingen betroffen in 1988 gedane uitgaven die niet met documenten gestaafd konden worden.
Pas op 1 maart 1994 stuurde de SMOA een brief aan de betreffende (twee) ex-bestuursleden met het verzoek de openstaande vorderingen te betalen. Bij brief d.d. 8 december 1994 deelde het bestuur van de SMOA de Minister mede dat beide vorderingen in handen van een advocaat werden gesteld.
De bevindingen van het justitieel onderzoek, ingesteld bij de SMOA, waren ten tijde van het uitbrengen van dit verslag nog niet bekend.

c) Vordering op een ex-directeur van Arubaanse Pedagogische Academie (APA) ad Afl. 35.298,00
Deze vordering betrof een kastekort als gevolg van door de voormalige directeur gedane uitgaven, welke niet met documenten konden worden gestaafd. Volgens mededeling van het bestuur dateerde dit kastekort uit 1980. In verband met het overlijden van de voormalige directeur stelde de CAD voor deze vordering af te schrijven ten laste van de hiervoor getroffen voorziening.
De ARA onderschrijft deze aanbeveling indien zou zijn gebleken dat er geen verhaalsmogelijkheden waren uit eventuele nalatenschap.

d) Negatief eigen vermogen
Het verloop van het eigen vermogen van de SMOA vertoonde vanaf 1 januari 1986 t/m 31 december 1993 het volgende beeld:

Overzicht 13.3-2: Verloop eigen vermogen (Afl.) SMOA vanaf 1 januari 1986 t/m 31 december 1993

Balansdatum	Eigen vermogen
01-01-1986	38.320
31-12-1986	- 45.270
31-12-1987	- 90.251
31-12-1988	-131.832
31-12-1989	-373.067
31-12-1990	-409.896
31-12-1991	-445.184
31-12-1992	-427.937
31-12-1993	-440.494

Reeds in zijn controle-rapport (CAD-925 d.d. 6 maart 1991) met betrekking tot de controle van de jaarrekeningen 1983 tot en met 1989 adviseerde de CAD de regering om in het belang van het voortgezet onderwijs te komen tot een sanering van het negatieve eigen vermogen van de SMOA. Tevens adviseerde de CAD toen een andere regeling te treffen ter financiering van met name de overige kosten van de SMOA die bij lange na niet konden worden gedekt uit de leerlingenbijdragen en subsidie voor administratiekosten. Hierbij werden enkele suggesties gegeven als mogelijke oplossing van het financieringsprobleem nl.

- verhoging leerlingenbijdragen;
- verhoging subsidie van het Land;
- verhoging eigen inbreng SMOA.

Bij de laatste controle moest de CAD constateren dat het negatieve eigen vermogen sedertdien (met uitzondering van 1992) alleen maar toenam en nog geen oplossing was gevonden ter opheffing van het jaarlijkse tekort.
Deze situatie acht de ARA niet bevorderlijk voor het voortgezet onderwijs; een besluit omtrent de sanering en de opheffing van de jaarlijkse tekorten kan niet langer worden uitgesteld.

e) Controle op de volledigheid van de verantwoorde opbrengsten
De CAD stelde vast dat de SMOA in 1990 en 1991 geen aansluitingen maakte tussen het leerlingenbestand en de te ontvangen leerlingenbijdragen.
Geconstateerd werd ook, evenals bij de vorige controle, dat bepaalde opbrengstenposten (kantine-opbrengsten, verhuur lokaties op het terrein van Colegio Arubano tijdens carnavalsoptochten)

geheel buiten de boeken van de SMOA bleven. Deze opbrengsten werden beheerd door de rector en besteed aan activiteiten ten behoeve van de leerlingen van Colegio Arubano.
De administratieve organisatie c.q. interne controle rondom de kantine was niet van dien aard dat de volledigheid van de verantwoorde opbrengsten kon worden gewaarborgd en diende verbeterd te worden. Voorts diende het bestuur van de SMOA in ieder geval richtlijnen te geven ten aanzien van de besteding van deze opbrengsten en te controleren of de besteding conform de richtlijnen geschiedde.
Volgens het bestuur wordt het beleid ten aanzien van de besteding van deze opbrengsten gecontinueerd. Wel zal er een verantwoording van deze opbrengsten en kosten aan de jaarrekening worden toegevoegd.

14. Financiën

14.1 LANDSBEDRIJF ONTWIKKELINGSPROJECTEN (LOP)

Zoals in de jaarverslagen 1992 en 1993 reeds werd vermeld, werd de ARA, in het op 13 maart 1992 ondertekende protocol inzake Procedureregels betreffende voorbereiding, indiening, beoordeling, goedkeuring, uitvoering en evaluatie van projecten en programma's in het kader van de ontwikkelingssamenwerking tussen Nederland en Aruba, noch bij de controle van de financiële verantwoording noch bij de doelmatigheidscontroles als extern controleur betrokken.
Naar aanleiding van een brief (nr. 9262 d.d. 25 juni 1992), waarin de ARA haar bezwaren hieromtrent uitte, besloot de ministerraad -na advisering door de Directie Wetgeving- op 26 augustus 1992 voorstellen te doen om artikel 21 van onderdeel F van de vorengenoemde procedureregels zodanig te wijzigen dat de ARA bij uitstek wordt aangewezen om de doelmatigheidscontroles te verrichten en indien de ARA zulks nalaat de Minister van Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken deze controles kan doen uitoefenen in overeenstemming met de Minister van Financiën.
Evenals in de voorgaande jaren moest de ARA ook in 1994 constateren dat aan het door de ministerraad genomen besluit geen uitvoering werd gegeven.
Volgens het LOP zou wel aan een voorstel hieromtrent gewerkt worden.

De ARA ontving in 1994 evenmin een antwoord op haar brief d.d. 3 september 1992, gericht aan het Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken naar aanleiding van het -zonder tekst en uitleg- afwijken van het ARA-rapport inzake de controle van de uitgaven 1989 ten laste van de meerjarenplanfondsen.

Naar verwachting zal de ARA omstreeks november 1995 rapport uitbrengen omtrent de controle op de in 1990 en 1991 gedane uitgaven ten laste van de meerjarenplanfondsen.

14.1.1 REACTIE VAN DE MINISTER

De Minister berichtte de ARA dat hij goede nota heeft genomen van de door de ARA gemaakte opmerkingen inzake het LOP en was verheugd over het feit dat er geen opmerkingen waren gemaakt omtrent het functioneren van het LOP.
Ook zegde de Minister, mede naar aanleiding van dezelfde opmerkingen in de jaarverslagen 1992 en 1993, toe dat op korte termijn een commissie zal worden ingesteld die de taak krijgt om binnen twee maanden na haar instelling te komen met een concept-voorstel tot aanpassing van de Procedureregels betreffende voorbereiding, indiening, beoordeling, goedkeuring, uitvoering en evaluatie van projecten en programma's in het kader van de ontwikkelingssamenwerking tussen Nederland en Aruba, waarbij rekening zal worden gehouden met de opmerkingen van de ARA.

14.1.2 WEERWOORD ARA

Bij van het uitbrengen van dit jaarverslag is een onderzoek gaande naar de rechtmatigheid van de uitgaven ten laste van de meerjarenplanfondsen 1990 en 1991. De rapporten hieromtrent zullen eind 1995 worden uitgebracht, zodat de ARA thans nog geen uitspraken kan doen omtrent het functioneren van het LOP.

14.2 DIRECTIE FINANCIËN

De ARA ontving in 1994 het controlerapport (CAD-94.001 d.d. 2 maart 1994) van de Centrale Accountantsdienst (CAD) omtrent de jaarrekening 1988 van het Land. In het kader van de rapportage naar aanleiding van de controle van de jaarrekeningen zal de ARA inhoudelijk op dit controle-rapport ingaan. Hoewel inmiddels werkafspraken zijn gemaakt omtrent de opleverdata van de rapporten van bevindingen van de ARA inzake de jaarrekeningen 1987-1995 waardoor de volgende opmerking wellicht achterhaald is, wenst de ARA de bewering tegen te spreken, als zou het niet aanbieden aan de Staten van de rekening van de Algemene Dienst over het dienstjaar 1986 de ARA zijn toe te rekenen.
Voor alle duidelijkheid hecht de ARA eraan op te merken dat zij de rekening van de Algemene Dienst over het dienstjaar 1986 afwikkelde

bij brief no 6b-88 d.d. 9 mei 1988, waarin zij, met redenen omkleed, verklaarde deze rekening niet goed te keuren. Dat de regering daarna het besluit nam de geconstateerde tekortkomingen niet in deze rekening zelf doch in de rekening 1987 te corrigeren kan de ARA niet worden aangerekend.
Dat de controle van de rekening 1987 door de ARA lang op zich liet wachten was toe te schrijven aan het nijpende personeelstekort waarmede de ARA tot voor kort te kampen had en waarvan zowel de regering als de Staten op de hoogte waren.

Naar de ARA begreep was het voorts de bedoeling dat de in 1986 geconstateerde tekortkomingen in de rekening 1987 zouden worden opgeheven. Als het al mogelijk was onjuistheden in de rekening (kapitaaldienst, kas- en reservedienst) van het ene dienstjaar in een ander dienstjaar te corrigeren, leerde een zeer globale beoordeling van de rekening 1987 de ARA dat verwerking van de geconstateerde tekortkomingen niet of nauwelijks had plaatsgevonden.

14.3 DIRECTIE DER BELASTINGEN

In de hierna volgende tabel worden de in 1994 opgebrachte belastingen (exclusief invoerrechten en accijnzen) op kasbasis weergegeven. Deze gegevens waren ontleend aan de administratie van de Ontvanger der Belastingen. Volledigheidshalve wordt hierbij vermeld dat deze cijfers nog niet gecontroleerd zijn en derhalve een voorlopig karakter hebben.

Overzicht 14.3-1: Belastingopbrengsten (invorderbaarstellingen[1] exclusief invoerrechten en accijnzen) 1994 (*Afl. 1 miljoen)

	Belastingsoort	Saldo 31-12-1993	Invorderbaar-stellingen	Ontvangsten	Saldo 31-12-1994
1	Inkomstenbelasting	128,2	19,3	15,1	132,4
2	Loonbelasting	46,3	123,7	124,2	45,8
3	Solidariteitsbelasting	10,5	- 0,3	0,9	9,3
4	Winstbelasting	77,8	51,8	51,9	77,7
5	Grondbelasting	3,3	7,9	2,9	8,3
6	Gebruiksbelasting	- 0,1	0,0	0,0	- 0,1
7	Logeerbelasting	20,2	17,5	14,5	23,2
8	Casinorechten	41,8	7,5	14,4	34,9
9	Motorrijtuigenbelasting	0,0	8,9	8,9	0,0
10	Overdrachtsbelasting	0,6	5,2	5,2	0,6
11	Successierechten	0,8	1,2	0,8	1,2
12	Zegelbelasting	0,0	4,2	4,2	0,0
13	Boeten en Intrest	7,7	0,3	1,9	6,1
		337,1	247,2	244,9	339,4

Achtereenvolgens wordt op elke van de hiervorengenoemde middelen teruggekomen.

Ad 1 Inkomstenbelasting

Ten opzichte van 1993 was er in 1994 sprake van een daling van de ontvangsten inzake inkomstenbelasting (IB) met 19,7%. Deze daling was voornamelijk toe te schrijven aan de teruggaven van IB op grond van de in 1993 door de Staten aangenomen Landsverordening gedeeltelijk separate belastingheffing gehuwde vrouw.

De invoering van de Landsverordening gedeeltelijk separate belastingheffing gehuwde vrouw ging gepaard met een wijziging van de van toepassing zijnde loonbelastingtabel voor de werkende gehuwde vrouw. Door deze wijziging kwam de nadruk bij de belastingheffing te liggen op de voorheffing (LB) in plaats van op de eindheffing

[1] Saldo van aanslagen, afdrachten op aangifte en afboekingen wegens oninbaarheid.

(IB), hetgeen ook een dalende invloed had op de ontvangen IB in 1994.

De in de kaderbrief aangegeven doelstelling om alle IB-posten tot en met 1991 definitief te regelen in 1994 werd niet gehaald. Volgens de Inspectie der Belastingen is dit wijten aan de volgende factoren:

- er werd voorrang gegeven aan het wegwerken van oudere nog openstaande jaren;
- het slechte aangiftegedrag van de belastingplichtigen;
- het alsnog invorderen door de Ontvanger van openstaande belastingschulden over reeds lang verstreken jaren, leverde vaak alsnog bezwaarschriften op over deze jaren. Het achterhalen van de juiste gegevens was in die gevallen vaak zeer tijdrovend.

Ad 2 Loonbelasting

In 1994 zijn de loonbelasting (LB)-ontvangsten met circa 7% toegenomen ten opzichte van 1993. Deze toename is o.a. toe te schrijven aan:

- de economische groei in Aruba, doch deze groei was afnemende en;
- de verhoging van de in te houden loonbelasting in verband met de indeling van de werkende gehuwde vrouw in een andere tariefgroep als gevolg van de in werking getreden van de Landsverordening gedeeltelijk separate belastingheffing gehuwde vrouw.

Ad 3 Solidariteitsbelasting

Vergeleken met 1993 waren de ontvangsten inzake de solidariteitsbelasting gelijk gebleven. Zoals bekend mag worden verondersteld werd de solidariteitsbelasting met ingang van 1 januari 1989 afgeschaft.

Ad 4 Winstbelasting

De ontvangsten met betrekking tot winstbelasting stegen in 1994 met 18,2% ten opzichte van 1993. Volgens de verklaring van de Directie der Belastingen hield deze (afnemende) groei in de ontvangsten enerzijds verband met de economische groei en anderzijds met de intensivering van de heffing, invordering en controle door de Belas tingdienst. Ook de uitspraken van de Raad van Beroep in diverse zaken, waarbij belastingplichtigen in het ongelijk werden gesteld hadden hiertoe bijgedragen.

Volgens de Inspectie der Belastingen werden de voor 1994 geplande doelstellingen met betrekking tot de heffing van de winstbelasting gehaald.

Ad 5 Grondbelasting

Vergeleken met 1993 namen de ontvangsten inzake grondbelasting in 1994 af met 50%. Deze daling was toe te schrijven aan het feit dat de in 1994 opgelegde aanslagen over het jaar 1992 ultimo 1994 nog moesten worden geïnd als gevolg van de bezwaren tegen de verhoging van de opgelegde grondbelasting in verband met de verhoging van de grondwaarde van onroerend goed op basis van taxatierapporten. Als gevolg van de gerezen bezwaren werd het tarief verlaagd van 0,6% tot 0,4% van de taxatiewaarde nadat deze werd verminderd met de vrijstelling ad Afl. 60.000,00.

Ad 6 Gebruiksbelasting

In verband met het -met terugwerkende kracht per 1 januari 1986- afschaffen van de gebruiksbelasting werd in 1994 Afl. 5.000,00 terugbetaald.

Ad 7 Logeerbelasting

De ontvangsten in 1994 met betrekking tot logeerbelasting namen met 2,1% toe in vergelijking tot 1993.

Omtrent de lopende geschillen met betrekking tot de interpretatie van kamerprijs (=heffingsgrondslag) bij "package deals" deed de rechter pas in 1995 uitspraak.

Ad 8 Casinorechten

Met betrekking tot de in 1994 ontvangen casinorechten viel er ten opzichte van 1993 een stijging van 11,6% waar te nemen.

De toename in de ontvangsten was het gevolg van inning van posten van belastingplichtigen, die hangende het geschil omtrent de heffingsgrondslag uitstel van betaling kregen voor het volle bedrag van de schuld.

In 1994 deed de Raad van Beroep uitspraak in het geschil omtrent de interpretatie van het begrip "bruto-bedrag der ontvangsten" dat is

neergelegd in artikel 3 van de Landsverordening Speelvergunningsrecht Hazardspelen. In dit concrete geval ging het erom of bij de slotmachines de "bucketdrop" (standpunt casino-exploitanten) dan wel de "coin in" (standpunt inspecteur) als grondslag genomen diende te worden voor het heffen van casinorechten. De uitspraak van de Raad van Beroep stelde de belastingplichtige in het gelijk.

De Raad van beroep kwam op grond van de volgende overwegingen tot het oordeel, dat de Inspecteur ten onrechte de coin-in als grondslag voor de heffing heeft genomen:

1) Het betoog van de Inspecteur, dat elke geldinworp een ontvangst voor het casino betekent, is op zichzelf juist. Het maakt in beginsel niet uit of de ingeworpen munt afkomstig is uit de eigen portemonnee, van aan de kassa gewisseld papiergeld dan wel van een door de machine uitbetaalde prijs.

2) Hetzelfde geldt naar het oordeel van de Raad evenwel ook voor aan de speeltafel verspeelde tokens. De in omloop zijnde fiches en tokens vertegenwoordigen de totale schuld van het casino aan de spelers en voor de casino is er in wezen pas sprake van een ontvangst op het moment dat de fiches en tokens worden verspeeld. De in het bezit van de spelers zijnde fiches en tokens kunnen door hen op elk gewenst moment tegen geld worden omgewisseld. Hetzelfde geldt voor niet verspeelde credits.

3) De munten (quarters en dimes) waarmee gespeeld wordt vervullen in wezen dezelfde functie als de fiches en de tokens. Afgezien van de enkele muntstukken die een speler eventueel uit zijn eigen portemonnee haalt, betrekt hij de quarters en dimes van de kassa. Als hij deze munten heeft gewonnen en niet verder speelt, wisselt hij ze weer in bij de kassa tegen papiergeld.

4) Het heffingssysteem zou consequent zijn, indien niet alleen bij de muntmachines de coin-in (met inbegrip van de credits), maar ook alle inzetten aan de speeltafels en de tokenmachines in de heffing zouden worden betrokken.
Voor zover het technisch niet mogelijk is om dit totaal via een teller vast te stellen, zou het denkbaar zijn, dat dit door schatting wordt bepaald (hetgeen door de Inspecteur ook als systeem wordt verdedigd, maar dan alleen voor de muntmachines, voorzover deze geen teller hebben).

5) *Het is echter niet consequent om de heffing over de inzetten te beperken tot de muntmachines. Wat de Inspecteur in wezen in de verordening leest is: het brutobedrag der ontvangsten in geld (t.w. de muntinworpen en het aan de kassa in tokens en bij de croupiers in fiches omgewisseld geld). Maar ook hierin is hij niet consequent voor zover hij bij de muntmachines de in de coin-in begrepen credits meebelast.*

6) *Afgezien hiervan is een bezwaar tegen het door de Inspecteur verdedigde systeem, dat aan de heffing gemakkelijk kan worden ontkomen door de muntmachines om te bouwen tot tokenmachines, hetgeen technisch op eenvoudige wijze kan worden gerealiseerd. mede gezien de functie van de munten als omschreven onder punt 3, geeft dit de heffing een willekeurig karakter.*

7) *Uit de van toepassing zijnde wetgeving (Landsverordening Speelvergunningsrecht Hazardspelen (L.S.H.): PB 1958 no 46, zoals gewijzigd en Landsbesluiten, houdende algemene maatregelen ter uitvoering van artikelen 3, 4 en 5 L.S.H.) blijkt, dat de wetgever in ieder geval niet een heffingssysteem als omschreven onder punt 4 op het oog heeft gehad.*
Tevens zijn er aanwijzingen, dat de wetgever niet alleen in het verleden, maar ook thans nog voor de slotmachines niet over het totaal van de inworpen (met of zonder meetelen van de credits) heeft willen heffen, maar over de inhoud van de emmers. Verwezen zij naar artikel 2, sub h, van het Landsbesluit 1991 no GT 40, dat voor wat betreft de tellingen van de inhoud van de slotmachines een voorschrift inhoudt dat gelijkluidend is aan artikel 2, lid 8, van het Landsbesluit van 1960.
Ook uit de wetsgeschiedenis blijkt niet, dat de wetgever een systeem als door de Inspecteur wordt verdedigd -dat een aanzienlijke verzwaring van de heffing inhoudt- heeft bedoeld in te voeren.

Indien de bedoelingen van de wetgever niet stroken met het hiervoren overwogene dan dienen -gezien het financieel belang- onmiddellijk de procedures tot reparatiewetgeving in gang te worden gezet.

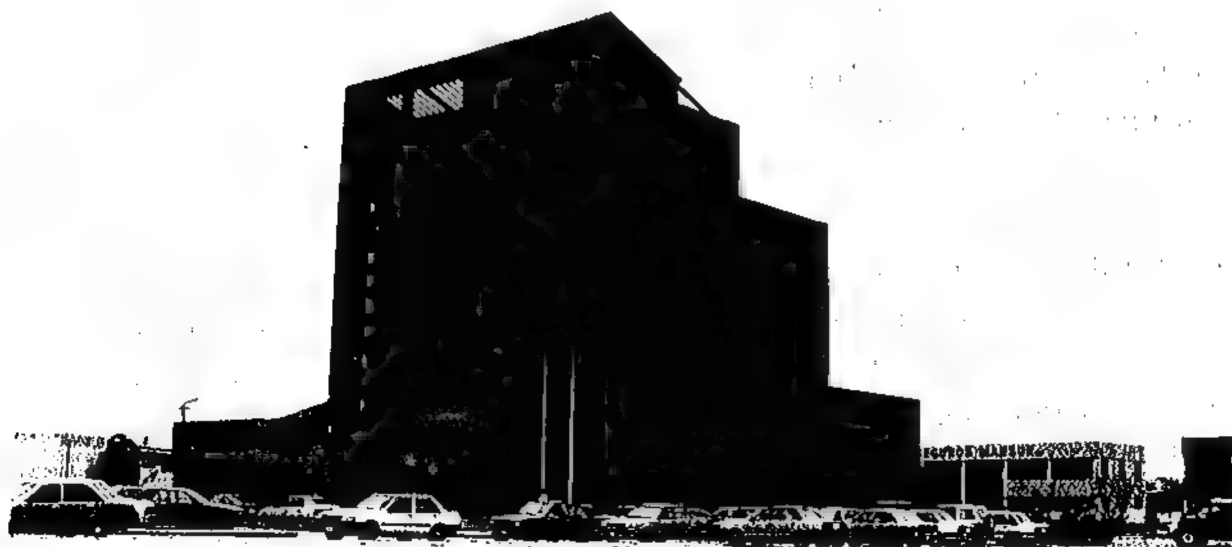
Ad 9 Motorrijtuigenbelasting

De ontvangsten inzake motorrijtuigenbelasting stegen in 1994 met 9,9% ten opzichte van 1993.
De motorrijtuig c.q. motorbootbelasting wordt geheven op basis van de Motorrijtuig- en motorbootbelastingverordening (AB 1988 no GT 23). De verschuldigde belasting wordt geheven bij wege van voldoening op aangifte.
De behandeling van de gedane voorstellen tot afschaffing van de klasse-indeling, geldende voor de motorrijtuigbelasting, dan wel tot afschaffing van de motorrijtuigbelasting onder gelijktijdige verhoging van de benzine-accijns werd in 1994 niet afgerond. Bij een controle van de motorrijtuigbelastingopbrengstverantwoording over 1993 constateerde de Centrale Accountantsdienst (CAD) o.m. dat:

- in 1994 van inkomstenderving sprake was tengevolge van het niet voldoen van de motorrijtuigbelasting;
- bij gebrek aan objectieve gegevens met betrekking tot de ("cost, insurance and freight") c.i.f.- waarden van de voertuigen met A-platen de te betalen belasting in een aantal gevallen op een te laag bedrag werd bepaald;
- in 1994 ruim de helft van de V(verhuurauto)-platen niet werden uitgegeven. Aangezien de Ontvanger alle platen (V-, O- en T-platen), waarvoor vergunningen werden afgegeven, liet aanmaken draaide de Ontvanger uiteindelijk zelf voor de aanmaakkosten op;
- motorbootbelasting net als in voorgaande jaren niet werd geheven c.q. geïnd.

Ter voorkoming van inkomstenderving beval de CAD aan enkele verbeteringen aan te brengen in het maanbeleid en intensievere controles te houden waarbij de boetebepaling ex artikel 26 lid 1c van de motorrijtuig- en motorbootbelasting verordening strikt werd toegepast. Tevens gaf de CAD enkele alternatieven ter oplossing van het probleem van het op objectieve wijze bepalen van de c.i.f.-waarde van de voertuigen met A-platen. De ARA steunt deze aanbevelingen.

Voor wat betreft de motorbootbelasting stelde de ARA vast dat ondanks herhaalde oproepen om óf tot heffing c.q. inning van de motorbootbelasting óf tot afschaffing van deze belasting over te gaan nog geen acties zijn ondernomen. Deze belasting werd niet geheven omdat de belastingplichtigen geen aangifte deden en de belastingdienst de middelen ontbeerde om doeltreffende controle op de voldoening van de belasting uit te voeren.

Afb. 6: Kantoorgebouw Belastingdienst

De ARA is van mening dat de overheid niet moet vasthouden aan regels die terzijde kunnen worden geschoven door de burgers zonder dat daaraan gevolgen worden verbonden.

Ad 10 Overdrachtsbelasting

Ten opzichte van 1993 was er sprake van een stijging van 33,3% in de ontvangsten inzake overdrachtsbelasting. Deze stijging is toe te schrijven aan de overdracht van een groot project in 1994. Met betrekking tot de ultimo 1993 openstaande vordering op een notariskantoor, dat overdrachtsbelasting had geïnd doch niet had afgedragen, werd een betalingsregeling getroffen.

Ad 11 Successierechten

De in 1994 ontvangen successierechten (Afl. 0,8 miljoen) vertoonden een sterke daling ten opzichte van 1993 (Afl. 13,2 miljoen). Echter in 1993 was er sprake van één schenking welke circa Afl. 11,0 miljoen aan schenkingsrechten had opgebracht. Deze bijzondere schenking buiten beschouwing latende, daalden de ontvangsten inzake successiebelasting in 1994 met 63,7% in vergelijking tot 1993.

Ad 12 Zegelbelasting

Ten opzichte van 1993 steeg de in 1994 ontvangen zegelbelasting met 23,5%.

Overzicht der belastingontvangsten

In het hiernavolgende overzicht wordt aan de hand van gegevens, ontleend aan de administratie van de Ontvanger, het verloop van de belastingontvangsten inclusief de invoerrechten en accijnzen (op kasbasis) weergegeven.

14.3-2 : Belastingontvangsten inclusief invoerrechten en accijnzen 1986-1994 (op kasbasis)

	Werkelijke Ontvangsten									Begroting 1994	Verschil werk. vs begroting 1994
	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994		
Belasting op inkomen/winst											
Inkomstenbelasting	15.9	14.5	22.0	26.2	25.3	20.9	18.8	18.8	15.2	18.0	- 2.9
Loonbelasting	51.6	51.6	58.4	71.7	89.1	92.5	100.1	116.1	124.2	115.0	9.2
Winstbelasting	24.4	19.7	19.9	23.3	17.4	45.0	34.3	43.9	51.9	38.0	13.9
Solidariteitsheffing	26.7	29.5	20.8	2.8	1.9	1.1	1.8	0.9	0.9	0.0	0.9
Sub-totaal	118.6	115.3	121.1	124.0	133.7	159.5	155.0	179.7	192.1	171.0	21.1
Belasting op Diensten											
Grondbelasting	2.2	2.0	2.7	2.5	3.0	2.8	2.8	5.8	2.9	4.2	- 1.3
Overdrachtsbelasting	1.2	1.7	1.7	4.3	3.2	2.4	3.0	3.9	5.2	3.5	1.7
Successierechten	0.7	0.2	0.6	0.2	1.1	2.0	0.8	13.2	0.8	0.5	0.3
Motorrijtuigbelasting	5.7	5.0	5.4	5.8	6.5	7.0	7.5	8.1	8.9	8.0	0.9
Sub-totaal	9.8	8.9	10.4	12.8	13.8	14.2	14.1	31.0	17.8	16.2	1.6

	Werkelijke Ontvangsten									Begroting 1994	Verschil werk. vs begroting 1994
	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994		
Belasting op goederen											
Invoerrechten	20.1	28.3	36.2	42.2	51.0	57.5	63.5	77.5	89.3	83.0	6.3
Accijns op gedistilleerd	5.0	6.2	5.8	7.4	7.3	8.5	8.5	9.0	9.6	9.4	0.2
Accijns op bier	3.9	6.1	8.4	9.9	12.4	15.1	16.1	17.4	19.1	18.0	1.1
Accijns op sigaretten	4.8	3.4	4.7	5.2	6.1	8.6	9.2	9.3	8.8	10.5	- 1.7
Accijns op minerale oliën	15.9	25.6	28.6	27.3	26.7	34.9	37.3	41.0	49.1	44.0	5.1
Sub-totaal	49.7	69.6	83.7	92.0	103.5	124.6	134.6	154.2	175.9	164.9	11.0
Belasting op Diensten											
Logeerbelasting	2.8	3.7	6.0	6.4	7.4	9.9	11.0	14.2	14.5	20.0	- 5.5
Speelvergunningsrecht	4.0	4.8	4.2	4.7	5.8	9.1	12.6	12.9	14.4	14.0	0.4
Zegelbelasting	0.7	2.1	2.1	2.1	2.3	2.8	3.9	3.4	4.2	4.0	0.2
Doorvoerzegel	1.1	1.1	1.4	2.1	2.4	3.5	4.4	4.3	4.9	5.3	- 0.4
Dienstverlening	1.4	1.0	1.0	1.1	1.3	1.6	1.9	1.8	1.9	2.0	- 0.1
Sub-totaal	10.0	12.7	14.7	16.4	19.2	26.9	33.8	36.6	39.9	45.3	- 5.4
Overige Ontvangsten	4.2	2.8	2.0	3.4	3.4	6.7	7.8	11.1	11.3	2.4	8.9
Totaal-Generaal	192.3	209.3	231.9	248.6	273.6	331.9	345.3	412.6	437.0	399.8	37.2

14.4 ALGEMEEN PENSIOENFONDS ARUBA

In 1994 traden er geen wijzigingen op in de weg te werken achterstanden in het opmaken van de jaarrekeningen van de het Algemeen Pensioenfonds Aruba (APFA).
De ARA beschikte alleen over de concept-jaarrekeningen 1986 tot en met 1989 van zowel het Algemeen Pensioenfonds van Aruba als het Gouvernements Werkliedenpensioenfonds van Aruba.

Gezien de financiële belangen acht de ARA het onverantwoord om het uitbrengen van definitieve jaarrekeningen van APFA nog langer uit te stellen en dringt er dan ook op aan goedkeuring te verlenen aan de boedelbalans met betrekking tot het Algemeen Pensioenfonds Nederlandse Antillen (APNA), al of niet onder voorbehoud ten aanzien van de juistheid/volledigheid cijfers, opdat de definitieve jaarrekeningen 1986-1994 van zowel het Algemeen Pensioenfonds van Aruba als het Gouvernements Werkliedenpensioenfonds kunnen worden opgemaakt.

14.5 SOLIDARITEITSFONDS

Eind 1994 ontving de ARA op diens verzoek de door de Algemene Rekenkamer Nederlandse Antillen (ARNA) gecontroleerde jaarrekeningen 1986 tot en met 1993 inzake het Solidariteitsfonds.

De balansen en de overzichten van de bijdragen en afdrachten betreffende 1986 tot en met 1993 zijn respectievelijk opgenomen in tabellen 14.5-1 (pag. 71) en 14.5-2 (pag. 72).

De betekenis van in de tabel gebruikte afkortingen is als volgt:

Vooruitbet	=	vooruitbetaald
Vooruitontv	=	vooruitontvangen
Inz	=	inzake
Bwv	=	bij wijze van

Tabel [illegible].5-1: Balansen ultimo 1986-1993 Solidariteitsfonds (Nafl.)

	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
ACTIVA								
Liquide middelen								
Bank Ned Antillen	4060615	4478000	2698000	2653006	2487656	219419	2488773	2180000
Te vorderen bedragen								
Te ontvangen Ned						2180000		
Te ontvangen Ned Ant							236586	0
Te ontvangen Aruba			272000		21400			
Vooruitbet bedragen								
Saba						103000	936	80000
Eustatius	0	0	0	0	0	0	[illegible]	150000
	4060615	4478000	2970000	2653006	2509056	2502419	2726295	2410000
PASSIVA								
Lening o/g								
Buffer 2 tranche						1933414		
Te betalen bedragen								
Ned Ant inz Bonaire					325000	481000	449890	0
Ned Ant inz Saba					4050			
Vooruitontv bedragen								
Nederland	3610800	3500000	2970000	2180000	2180000		2180000	2180000
Aruba	449815	78000		78000		78000	99400	99400
Nederlandse Antillen		900000		395000		10000	0	130600
Koersverschillen	0	0	0	6	6	6	6	0
	4060615	4478000	2970000	2653006	2509056	2502419	2729295	2410000

Tabel 14.5-2: Overzicht van de bijdragen en afdrachten Solidariteitsfonds (Nafl.)

	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
BIJDRAGEN								
Bijdrage Ned Antillen	11990000	11990000	11990000	11990000	11990000	11990000	11990000	11990000
Bijdrage Nederland	4360000	4360000	4426458	4360000	4360000	4360000	4360000	4360000
Koersverschil Nederland			-66458					
Bijdrage Aruba	5450000	5450000	5450000	5450000	5450000	5450000	5450000	5450000
Totaal	21800000	21800000	21800000	21800000	21800000	21800000	21800000	21800000
AFDRACHTEN								
Bonaire								
Afdracht	9558602	9250000	12950000	13930000	13625000	12558190	14793110	14800000
Afdracht bwv inhouding	5241398	5550000	1850000	870000	1175000	2241810	6890	0
Subtotaal	14800000	14800000	14800000	14800000	14800000	14800000	14800000	14800000
Saba								
Afdracht	3047867	3073092	2970842	2852910	2935942	3051492	2952870	3500000
Afdracht bwv inhouding	452133	426908	529158	647090	564058	448508	547130	0
Subtotaal	3500000	3500000	3500000	3500000	3500000	3500000	3500000	3500000
Eustatius								
Afdracht	2163021	1863494	1816697	2087778	2180099	2330651	3112984	3500000
Afdracht bwv inhouding	1336979	1636506	1683303	1412222	1319901	1169349	387016	0
Subtotaal	3500000	3500000	3500000	3500000	3500000	3500000	3500000	3500000
Totaal	21800000	21800000	21800000	21800000	21800000	21800000	21800000	21800000

De ARNA legde over de controle van de genoemde jaarrekeningen de volgende verklaring af:

"De Algemene Rekenkamer Nederlandse Antillen heeft de balans per 31 december 1986 (1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992 en 1993) en het overzicht van bijdragen en afdrachten 1986 (1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992 en 1993) met bijbehorende toelichtingen van het Solidariteitsfonds i.o., gecontroleerd.

De concept-Rijkswet ter regeling van het Solidariteitsfonds is per de datum van deze verklaring nog niet tot wet verheven.
Toetsing door de Kamer laat zien dat er bepalingen in bedoelde concept-Rijkswet zijn die niet (kunnen) worden nageleefd.

Hierbij worden o.m. vermeld:
- *De begrotingen van de eilandgebieden moeten uiterlijk 1 mei van het jaar voorafgaande aan het dienstjaar aan de Eilandsraad worden aangeboden;*
- *Het nadelig saldo wordt door de ministers van Financiën van de Nederlandse Antillen en Aruba en de minister van Nederlands-Antilliaans en Arubaanse Zaken goedgekeurd, dan wel gewijzigd;*
- *Het ontvangende eilandgebied ontvangt uit het Solidariteitsfonds een bedrag, gelijk aan het goedgekeurde dan wel gewijzigde nadelig saldo;*
- *Binnen 3 maanden na afsluiten van het dienstjaar wordt de jaarrekening van het Solidariteitsfonds opgesteld.*

Als gevolg hiervan is de grondslag van het onderzoek gebaseerd op de feitelijke situatie met betrekking tot het Solidariteitsfonds i.o., zijnde een te verdelen vast bedrag van jaarlijks Naf. 21.800.000,00.

Op grond van haar onderzoek deelt de Kamer mede dat de balans per 31 december 1986 (1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992 en 1993) en het overzicht van bijdragen en afdrachten over 1986 (1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992 en 1993) een getrouw beeld geven van de

financiële positie per 31 december 1986 (1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992 en 1993) respectievelijk van de bijdragen en afdrachten over 1986 (1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992 en 1993)."

Naar aanleiding van de beoordeling van deze jaarrekeningen stelde de ARA bij brief nr. 95.076 d.d. 27 april 1995 de Minister de volgende vragen:

- *Is er enig zicht op wanneer het voorstel van Rijkswet tot regeling van het Solidariteitsfonds tot wet wordt verheven?*

- *Is het de bedoeling dat artikel 4 van het vorengenoemde voorstel van Rijkswet ongewijzigd wordt gehandhaafd? Zo ja, hoe wordt gehandeld ten aanzien van nadelige saldi ten gevolge van expansie van de uitgaven door genomen beleidsmaatregelen? Immers, krachtens artikel 4 lid 3 letter a van vorengenoemd voorstel geldt:*

  Het nadelig saldo wordt, na overleg met het ontvangende eilandgebied, door Onze Ministers in onderlinge overeenstemming goedgekeurd dan wel gewijzigd, met dien verstande dat:
  a. gewaarborgd is dat het eilandgebied in staat is zijn bestuursapparaat normaal te doen functioneren en die voorzieningen te treffen, welke ge-zien zijn behoefte en in vergelijking met de voorzieningen in Curacao en Sint Maarten, redelijk zijn te achten; en
  b. het totaal van de nadelige saldi van de ontvangende eilandgebieden in overeenstemming is met het bepaalde bij of krachtens artikel 3, derde lid.

  Houdt dit bijvoorbeeld in dat het Land Aruba moet bijdragen aan nadelige saldi tengevolge van:
  - *de na 1986 op de Nederlandse Antillen doorgevoerde salarisverhogingen ook al zijn de ambtenarensalarissen circa 15% hoger dan op Aruba zelf?*
  - *achterstallige schulden uit voorgaande jaren? Immers, de begrotingen op de Nederlandse Antillen worden op kasbasis opgesteld.*

  Welke afspraken zijn in de gehouden toekomstconferenties gemaakt met betrekking tot de begrenzing van bijdragen aan het solidariteitsfonds?

- *Waarom zijn de begrotingen van de ontvangende eilandgebieden niet conform artikel 4 van het voorstel van Rijkswet tot regeling van het Solidariteitsfonds goedgekeurd dan wel gewijzigd? Is er enig inzicht in de opbouw van de nadelige saldi van de ontvangende eilandgebieden over de gecontroleerde jaren?*

- *Zijn de jaarlijkse rekeningen van de ontvangende eilandgebieden reeds opgesteld? Zo ja, is er enig inzicht in de omvang van de gerealiseerde nadelige saldi van de ontvangende eilandgebieden en zo ja, zijn de door de ontvangende eilandgebieden ontvangen bijdragen lager dan de gerealiseerde nadelige saldi? Met andere woorden kan het Land Aruba rekenen op een teruggave van gestorte bijdragen naar rato van zijn inbreng in de jaren 1986 tot en met 1993?*

- *Zijn er op basis van artikel [illegible] van het voorstel van Rijkswet tot regeling van het Solidariteitsfonds andere concrete afspraken gemaakt omtrent:*
  - *het tijdstip van de stortingen van de bijdragen door de donorlanden respectievelijk van de afdrachten aan de begunstigde eilandgebieden;*
  - *het toepassen van schuldvergelijking op de afdrachten die ten gunste van de begunstigde eilandgebieden dienen te komen en zo ja, is dat ook mogelijk ten aanzien van schulden, ontstaan in de voorgaande dienstjaren (vóór 1986);*
  - *eventuele koersresultaten;*
  - *eventuele intrestvergoedingen.*

  Zo ja, zijn deze afspraken schriftelijk vastgelegd en zou de ARA over een copie hiervan kunnen beschikken?

De ARA geeft de Minister van Financiën in overweging duidelijke afspraken te maken omtrent de hiervorengenoemde punten.
Op de verantwoording van de uitgaven inzake het solidariteitsfonds zal de ARA in het kader van de controle van de jaarrekeningen terug komen.

15. Geldleningen c.q. garanties

15.1 ALGEMEEN

Ten aanzien van geldleningen ten laste of onder waarborg van het Land bepaalt artikel 34 van de Landsverordening Algemene Rekenkamer (LARA: PB 1956 no 35, zoals gewijzigd) het volgende:

1. *De Minister van Financiën en de Regering zijn verplicht aan de Algemene Rekenkamer mededeling te doen van alle geldleningen, ten laste of onder waarborg van het Land aangegaan.*
2. *De stukken, opgemaakt ten bewijze van de verplichtingen van het Land als bedoeld in het eerste lid, dienen op straffe van nietigheid (onderstreping ARA) te zijn voorzien van een bewijs van registratie door of namens de Algemene Rekenkamer aan te brengen.*

Aangezien de Memorie van Toelichting behorende bij de LARA geen nadere toelichting geeft op dit wetsartikel benaderde de ARA bij brief d.d. 30 augustus 1993 de regering met het verzoek de ARA te berichten hoe artikel 34 lid 2 diende te worden geïnterpreteerd. De ARA was met name geïnteresseerd in de rechtsgevolgen van geldleningen, ten laste of onder waarborg van het Land aangegaan, welke niet bij de ARA ter registratie waren aangeboden.
Inmiddels berichtte de regering de ARA hieromtrent dat het niet ter registratie aanbieden van geldleningsovereenkomsten alleen rechtsgevolgen heeft in staatsrechtelijke (m.n. ten aanzien van de rechtmatigheid van de leningen) en niet in civielrechtelijke zin.

Bij landsverordening van 27 januari 1994 (AB 1994 no 4) werd machtiging verleend tot het aangaan van een geldlening in verband met de aankoop van het pand R.J. Schimmelpennincklaan 1 te 's-Gravenhage ten behoeve van het Kabinet van de Gevolmachtigde Minister. De geldleningsovereenkomst hieromtrent werd niet ter registratie aangeboden aan de ARA.

In 1994 werd slechts één (originele) geldleningsovereenkomst ter registratie aangeboden aan de ARA. Deze overeenkomst betrof de in 1985 tussen Nederland en het toenmalige eilandgebied Aruba overeengekomen geldlening ad Nlg. 100.000.000,00. Ter verificatie van de

procedurele gang van zaken bij deze geldleningsovereenkomst schakelde de ARA de Algemene Rekenkamer Nederlandse Antillen (ARNA) in, omdat de ARA de nodige documentatie hieromtrent ontbeerde.

De ARA vermeldde in haar jaarverslag 1993 dat zij -om practische redenen- genoegen zal nemen met copieën van de geldleningsovereenkomsten, ten laste of onder waarborg van het Land aangegaan vóór 1993, nu de originele overeenkomsten in het ongerede waren geraakt. De ARA stelde vast dat zelfs hieraan niet werd voldaan.
Het niet ter registratie aanbieden van de geldleningsovereenkomsten heeft repercussies voor de rechtmatigheid van de aangegane geldleningen; dit zal in het kader van de jaarrekeningcontrole nader aan de orde worden gesteld.

In 1994 werden bij de volgende landsbesluiten schatkistpromessen tot telkens maximaal Afl. 32.000.000,00 uitgegeven:
- Landsbesluit van 5 januari 1994 no 41 (AB 1994 no 2);
- Landsbesluit van 6 april 1994 no 1 (AB 1994 no 19);
- Landsbesluit van 7 juli 1994 no 1 (AB 1994 no 31);
- Landsbesluit van 3 oktober 1994 no 1 (AB 1994 no 49).

De looptijd van de uitgegeven schatkistpromessen bedroeg steeds 3 maanden.

Voorts is bij landsbesluit van 28 januari 1994 besloten tot het aangaan van een geldlening in de vorm van staatsobligaties tot een maximum van Afl. 5.625.000,00 met een looptijd van vijf jaar. De rentevergoeding werd gesteld op 7 7/8 % 's jaars.

Conform het gestelde in artikel 3 van de Landsverordening Schatkistpapier (AB 1987 no 3) dient de ARA een schriftelijk verslag van de Centrale Bank van Aruba te ontvangen inzake de door haar verrichte handelingen in verband met de plaatsing van schatkistpapier. Het laatste door de ARA ontvangen schriftelijk verslag betrof het dienstjaar 1992.

15.2 REACTIE VAN DE MINISTER

Als reactie op het concept-jaarverslag 1994 werd de ARA een copieakte van de geldleningsovereenkomst met betrekking tot de aankoop van het pand R.J. Schimmelpennincklaan 1 te 's Gravenhage ter re-

gistratie aangeboden. Voorts werd toegezegd dat de Centrale Bank van Aruba zal worden verzocht alsnog aan het gestelde in artikel 3 van de Landsverordening Schatkistpapier te voldoen.

Afb. 7: Pand R.J. Schimmelpennincklaan 1 te s'Gravenhage (Arubahuis)

15.3 WEERWOORD ARA

Met betrekking tot de aanbieding van geldleningsovereenkomsten zij opgemerkt dat het geenszins de bedoeling van de ARA was om in afwijking van artikel 34 van de Landsverordening Algemene Rekenkamer (PB 1956 no 35, zoals gewijzigd) toe te staan dat in het vervolg slechts copieën van geldleningsovereenkomsten ter registratie worden aangeboden. Deze uitzondering werd alleen gemaakt voor geldleningsovereenkomsten, aangegaan vóór 1993. Ter voorkoming van misverstanden werden de woorden "in het verleden" uit het conceptjaarverslag vervangen door "vóór 1993".

Voorts zij opgemerkt dat de ter registratie aangeboden geldleningsovereenkomsten dienen te zijn vergezeld van de documenten waaruit blijkt dat voldaan is aan de formele vereisten.

16 Personeelssamenstelling en -uitgaven

16.1 ALGEMEEN

Het medio 1992 opgestarte automatiseringsproject, welk medio 1994 operationeel had moeten worden, had een vertraging van ongeveer een half jaar opgelopen en werd pas in januari 1995 operationeel.
Op dit nieuwe salarisadministratie informatie systeem ("PIMS") zal in een volgend jaarverslag worden teruggekomen.
De ARA stelde wel vast dat de totale personeelsuitgaven (exclusief de niet op de betaalsrol verschijnende werknemers die per mandaat werden uitbetaald, doch inclusief alle via de betaalsrol uitbetaalde personen niet zijnde werknemers) volgens de salarisadministratie in 1994 Afl. 164.055.082 (1993: Afl. 153.375.982) bedroegen.
Alleen op het aantal personeelsleden zal worden ingegaan.

16.2 AANTAL PERSONEELSLEDEN

Aangezien het tot dusver niet mogelijk bleek om van de Directie Personeel en Organisatie een juist en volledig overzicht te verkrijgen van het aantal werknemers (d.i. exclusief gepensioneerden, onderstandstrekkers, oorlogslachtoffers, ex-bestuurders) dat ultimo van een dienstjaar in dienst was van de overheid werd aan de hand van de betaalsrollen over december 1994 een inventarisatie van het aantal personeelsleden gemaakt. Hierin waren niet begrepen:

- personeelsleden die pas aan het eind van het jaar in dienst waren getreden. Deze personeelsleden, die bij wijze van voorschot per mandaat werden uitbetaald, zouden in principe een relatief kleine groep moeten zijn.
- een aantal personeelsleden dat wel in dienst was maar om de een of andere reden geen salaris ontving. Het ging hier om een relatief klein aantal personen, dat voornamelijk verlof buiten bezwaar (zonder behoud van inkomen) genoot.

Voorts werden in onderstaande tellingen niet begrepen:

- Statenleden;
- Ministers;
- Leden van de Algemene Rekenkamer Aruba, Raad van Advies en Sociaal-Economische Raad;
- Dienstplichtige militairen;
- Stagiairs en;
- Onbezoldigden (o.a. technische bijstanders, docenten e.d.).

16.2-1: Overzicht[2] van het aantal personeelsleden in overheidsdienst 1988 tot en met 1994

Omschrijving	Ultimo						
	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Overheid							
Algemene Dienst	2.611	2.669	2.797	2.958	3.245	3.400	3.373
Onderwijzend personeel (openbaar)	245	245	256	260	266	273	301
Luchthavendienst	135	132	150	151	184	185	188
Dienst Openbare Werken	515	319	236	233	279	280	273
Water- en Energiebedrijf	269	213	279	273	-	-	-
Landsbedrijf Ontwikkelingsprojekten	-	-	-	5	6	5	6
Sub-totaal	3.775	3.578	3.718	3.880	3.980	4.143	4.141
Semi-Overheid							
SETAR	274	258	337	353	398	402	395
Aruba Ports Authority	63	59	12	12	10	6	6
Sociale Verzekeringsbank	47	46	52	55	63	66	69
Volkskredietbank	6	6	8	9	9	9	8
Algemeen Pensioenfonds Aruba	0	8	13	18	22	23	26
Sub-totaal	390	377	422	447	502	506	504
TOTAAL	4.165	3.955	4.140	4.327	4.482	4.649	4.645

[2] In het vorenstaande overzicht werd geen onderscheid meer gemaakt omdat dit onderscheid met ingang van 1 augustus 1990 was komen te vervallen.

Op basis van het voorgaande overzicht diende de ARA in ieder geval de conclusie te trekken dat de verhoging van de totale personeelsuitgaven 1994 (nogmaals exclusief de per mandaat uitbetaalde personeelsleden) niet kon worden verklaard uit een toename van het aantal personeelsleden.
Uit de verdere analyse van het personeel, onderverdeeld naar schaalindeling, bleek dat er sprake was van een verschuiving van lagere naar hogere schalen. Ook viel het op dat bepaalde functies werden beloond op basis van schalen, waarin de geldende bezoldigingsregeling niet voorzag.

Ter adstructie: Volgens de Bezoldigingsregeling Aruba 1986 (AB 1985 no 68, zoals gewijzigd) zijn er 12 functies (11 directeuren en 1 secretaris van de ministerraad) die met schaal 15 worden beloond. In werkelijkheid werden in 1992 tot en met 1994 respectievelijk 20, 20 en 22 werknemers ingeschaald in schaal 15.
Ditzelfde beeld komt naar voren bij de ingeschaalde functies in schaal 16. Op grond van de Bezoldigingsregeling Aruba 1986 worden 9 functies beloond op basis van schaal 16. Volgens de salarisadministratie kregen echter in 1990 tot en met 1992 respectievelijk 8, 8 en 12 personeelsleden salaris uitbetaald op basis van schaal 16. De ARA moet op grond van deze gegevens de conclusie trekken dat de uitzonderingen bij de inschaling van personeel de overhand dreigen te krijgen boven de regel.

De ARA dringt erop aan vanwege de precedentenwerking die hiervan uitgaat de (hoogste) prioriteit te geven aan het functiewaarderingsproject voor het gehele overheidsapparaat.

Overzicht 16.2-2: Aantal personeelsleden Algemene Dienst 1992 tot en met 1995

Schaal	1992	1993	1994
1	83	73	71
2	295	303	220
3	287	301	298
4	278	280	330
5	290	312	299
[illegible]	293	337	354
7	234	240	257
8	186	213	212
9	147	147	160
10	118	125	122
11	46	51	53
12	100	102	99
12A	14	15	15
13	58	65	61
13A	6	6	6
14	13	13	13
15	20	20	22
16	8	8	12
16A	20	18	19
>16	3	2	
1P	14	13	11
2P	69	58	44
3P	71	88	106
4P	10	10	9
5P	47	47	46
6P	23	13	12
7P	1	11	12
8P	2	4	4
11P	1	1	1
12P	1	1	1
Arbeiders en Werksters	485	494	474
18A t/m 34 (onderwijzend pers.)	8	10	5
Overigen zonder schaal	[illegible]	6	9
Totaal aantal personeelsleden	**3.245**	**3.400**	**3.373**

17 Gesubsidieerde instellingen

In artikel 31 van de Landsverordening Algemene Rekenkamer (LARA: PB 1956 no 35, zoals gewijzigd) zijn de volgende bepalingen opgenomen:

1. *Elke instelling, vereniging, corporatie, naamloze vennootschap, stichting, of ander lichaam, in het genot van subsidie ten laste van het Land of het beheer voerend over gelden of goederen, vanwege het land verstrekt, is ver-plicht op de eerste vordering van de Algemene Rekenkamer binnen de daarbij gestelde termijn aan haar over te leggen periodieke overzichten van het gehele geldelijke beheer en van de vermogenstoestand.*

2. *Dezelfde verplichting bestaat voor geldelijke instellingen, verenigingen, corporaties, naamloze vennootschappen, stichtingen of andere lichamen, bij het beheer waarvan het geldelijk belang van het land rechtstreeks of zijdelings is betrokken.*

3. *De Algemene Rekenkamer kan tevens overlegging vorderen van de rapporten dergenen, die in opdracht van het lichaam deze overzichten hebben gecontroleerd of van terzake uitgebrachte rapporten van de controlediensten der uitvoerende organen.*

4. *De betrokken Ministers zijn verplicht een volledige lijst van alle lichamen, als in dit artikel bedoeld, ter beschikking van de Algemene Rekenkamer te stellen en alle wijzigingen daarin aanstonds aan haar op te geven.*

Aan het gestelde in artikel 31 lid 4 van de LARA werd nimmer gevolg gegeven. De ARA zag zich daarom genoodzaakt een inventarisatie van de gesubsidieerde instellingen te houden; deze gegevens zullen bij de controle van de jaarrekeningen worden getoetst.

Slechts enkele stichtingen gaven uit eigen beweging gevolg aan het bepaalde in artikel 31 leden 1 tot met 3 van vorengenoemde landsverordening; de andere stichtingen werden aangeschreven door de ARA. Van de in 1994 ontvangen (circa 65) jaarrekeningen betroffen alleen 7 het boekjaar 1993; de andere ontvangen jaarrekeningen hadden betrekking op boekjaren daaraanvoorgaand. Met andere woorden er is bij de gesubsidieerde instellingen een enorme achterstand in het opstellen van jaarrekeningen.

Opmerkelijk is dan dat een aanvraag om subsidie volgens artikel 6 van de Subsidieverordening instellingen van openbaar nut (AB 1990 no GT 34) vergezeld moet gaan van o.a. de rekening van inkomsten en uitgaven of die van baten en lasten van het afgelopen jaar (artikel 6 letter b) terwijl op grond van artikel 7 van deze subsidieverordening de aanvraag om een algemene subsidie moet worden ingediend binnen twee maanden na afloop van het jaar waarop de in artikel 6 letter b bedoelde stukken betrekking hebben.

De ARA kon op grond van voorgaande feiten niet anders dan de conclusie trekken dat subsidies worden verstrekt aan instellingen die bij lange na niet voldoen aan de voorwaarden gesteld in de subsidieverordening.
Met andere woorden: oogluikend werd van overheidswege toegestaan dat van de regels werd afgeweken zonder dat er daarop een sanctie (opschorten c.q. intrekken en terugvorderen van reeds verstrekte subsidies) stond.
De ARA is van mening, dat het toelaten dat burgers c.q. instellingen ongestraft van vastgestelde regels (wetten) afwijken, ondermijning van het gehele rechtssysteem in de hand werkt.
Als argument voor het niet strikt toepassen van de subsidieverordening werd gegeven de praktische onhaalbaarheid van in de subsidieverordening opgenomen, bepalingen m.n. de termijnen waarbinnen de aanvraag met de daarbijbehorende stukken dienen te worden ingediend door de gesubsidieerde instellingen. In dit geval dienen deze praktische oneffenheden te worden opgeheven door de wetgeving aan te passen en wel op zo kort mogelijke termijn.
In dit kader moet worden vermeld dat de ministerraad in zijn vergadering d.d. 2 juni 1993 heeft besloten de ingestelde commissie ter voorbereiding van de nieuwe subsidieverordening te verzoeken met voortvarendheid haar werkzaamheden terzake af te ronden. Voorzover de ARA bekend, vorderde de werkzaamheden van deze commissie in 1994 maar gestaag; een concept-subsidieverordening kon in 1994 nog niet worden ingediend.

De Centrale Accountantsdienst (CAD) verrichtte in 1993 en 1994 verschillende controles bij gesubsidieerde instellingen. Zonder hierbij in extenso op de door de CAD uitgebrachte rapporten in te gaan werden door de ARA enkele tendenties waargenomen, die reeds nu vermeldenswaard zijn:

- De subsidieverlening, met de daaraan verbonden voorwaarden, werd slechts in enkele gevallen schriftelijk vastgelegd.

- Subsidies werden verleend zonder dat daarvoor gelden op de begroting beschikbaar waren.

- De afrekening van de verstrekte voorschotsubsidies lieten te lang op zich wachten. Dit is o.a. te wijten aan het feit dat de jaarrekeningen vrijwel nooit conform het gestelde in artikel 6 letter b van de subsidieverordening werden ingediend en aan de aanzienlijke achterstanden in de controle van de jaarrekeningen.

- In veel gevallen werden voorschotsubsidies verstrekt, die hoger uitvielen dan de gerealiseerde exploitatietekorten, waardoor het Land een vordering kreeg op de gesubsidieerde instellingen. De achterstanden in het opmaken van de afrekeningen in ogenschouw nemend, liep het Land over de terug te vorderen voorschotsubsidies (onnodig) risico wegens oninbaarheid.

- In tegenstelling tot hetgeen bepaald is in artikel 9 lid 3 werd subsidie niet verleend voor in de exploitatietekorten begrepen afschrijvingen. Dit werd -vooruitlopend op de nieuwe subsidieverordening- besloten in de ministerraad d.d. 2 juni 1993 ter voorkoming van eventueel misbruik van de voor vervanging van duurzame produktiemiddelen bestemde gelden door de stichtingen en mede in verband met de liquiditeitspositie van het Land. Echter, dit besluit is nimmer bekrachtigd bij landsverordening. Voor het doen van investeringen kunnen de stichtingen een aanvraag voor een bijzondere subsidie indienen.

- Om dezelfde redenen als bij de afschrijvingen werden de lasten als gevolg van het vormen van voorzieningen wegens o.a. groot onderhoud niet voor subsidie in aanmerking genomen. Dit besluit werd nimmer ter bekrachtiging aan de Staten voorgelegd.

- Eveneens werd in de ministerraadvergadering d.d. 2 juni 1993 besloten dat door de instellingen ontvangen donaties niet in mindering worden gebracht op de subsidiabele kosten. Ook dit besluit diende nog te worden bekrachtigd bij landsverordening.

Tenslotte wijst de ARA erop dat in de van kracht zijnde subsidieverordening niet wordt vereist dat bij de indiening van de aanvraag voor subsidie wordt overgelegd de balans, weergevende de grootte en de samenstelling van het vermogen per het einde van het dienstjaar. De ARA acht het van groot belang dat deze omissie in de nieuwe subsidieverordening wordt opgeheven.

Bijlage 1: Lijst van nog niet beantwoorde brieven over 1994

Geadresseerde	Onderwerp	Volg nr.	Datum
Minister van Welzijnszaken	Concept Landsverordening studieleningen	94.002	04-01-1994
Minister van Economische Zaken	Stichting Aruba Hi-Winds Pro Am	94.045	25-02-1994
Minister van Financiën	Controle Meerjarenplanprojecten 1992	94.061	29-03-1994
Ministerraad	Loon- c.q. salarisbeleid	94.078	15-04-1994
Minister van Algemene Zaken	Openbaarmaking Reglement van Orde ARA	94.091	28-04-1994
Minister van Economische Zaken	Stichting Aruba Hi-Winds Pro-Am	94.095	05-05-1994
Minister van Vervoer & Communicatie	Tele Aruba N.V.	94.146	27-07-1994
Minister van Economische Zaken	Financiële doorlichting Dr. H.E. Oduber Hospitaal	94.148	28-07-1994
Minister van Welzijnszaken	CAD-rapport inzake bijstandsuitkeringen	94.156	12-08-1994
Minister van Economische Zaken d.t.k.v. Ministerraad	Financiële doorlichting H.E. Oduber Hospitaal	94.157	12-08-1994
Minister van Algemene Zaken	Pand Wilhelminastraat 6	94.237	23-11-1994
Minister van Welzijnszaken	M.B. Ond/1837; M.B. Ond/1838 d.d. 29-11-1994	94.243	19-12-1994
Minister van Vervoer & Communicatie	Dienstwoningen	94.261	29-12-1994